

معرفے
۳۱ جای دیدنے
از ۳۱ استان
کشور

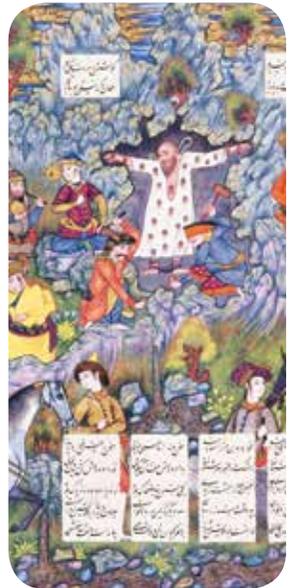


گردون؛ مجله‌ی الکترونیک هفته‌نامه‌ی دوچرخه، ویژه‌ی نوروز ۱۳۹۸



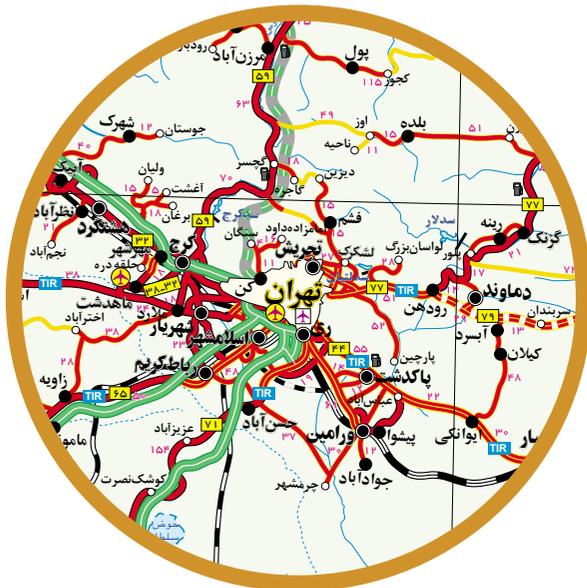
نوروز امسال با مجله‌ی الکترونیک گردون

دوچرخه هم سفر شماست



گردون؛ فرصت‌های برای هم‌سفر شدن دوچرخه بانوجوانان

دوچرخه در آغاز راه تازه



سر بزندی و انرژی از تعطیلات بگذریم و وارد سال جدید شویم. دوچرخه هم تلاش می‌کند این نوروز را برای خودش و برای شما تا حدودی متفاوت پیش ببرد. این جا کمی درباره‌ی این موضوع صحبت می‌کنیم.

جشن نوروز در کشور ما سال‌هاست که با تعطیلات و سفر پیوند خورده است و امسال هم ترتیب روزها در تقویم طوری شده که بیش از ۱۳ روز معمول تعطیلی داریم. ۱۸ سال بود که دوچرخه با ویژه‌نامه‌های نوروزی به پیشواز این جشن بزرگ می‌رفت و سعی می‌کرد در این روزها نیز با نوجوانان همراه شود. امسال اگر چه دوچرخه امکان انتشار ویژه‌نامه‌ی کاغذی را به خاطر مشکلات کاغذ از دست داد، اما نتوانست از همراهی با شما چشم‌پوشد و دوست دارد با استفاده از قابلیت‌ها و امکانات فناوری‌های نوین، با شما همراه شود و به همه‌ی استان‌های کشور

نوروز هم امکان نو شدن به ما می‌دهد و هم فرصت یا فرصت‌هایی برای شاد بودن و لذت بردن و گردش کردن و به تجربه‌های تازه دست زدن. در این روزها خیلی کارها می‌توانیم بکنیم که در روزهای معمولی سال، آن طوری که دلمان می‌خواهد نمی‌توانیم به آن‌ها برسیم. نمی‌دانم هر کدام چند کتاب داریم که دلمان می‌خواهد بخوانیم و فرصت نکرده‌ایم، دوست داشته‌ایم چه چیزهایی بنویسیم و نوشته‌ایم، کجاها می‌خواستیم برویم و منتظر این روزها و تعطیلات نوروز بوده‌ایم و... حالا این روزها دارد می‌رسد، مدرسه‌ها تعطیل شده‌اند، اگر به سفر می‌رویم یک جور فرصت داریم و اگر در خانه می‌مانیم هم جور دیگری می‌توانیم به کارهای دیگری برسیم. شاید برای این تعطیلات برنامه‌ریزی کرده باشیم و شاید هم نه، در هر دو حالت خوب است به تجربه‌های تازه و لذت بخش فکر کنیم و سعی کنیم با دست و ذهنی پر از خاطره و تجربه

این ایام (به‌عنوان مسافر و مهمان یا مقیم و میزبان) هم کاملاً آشنا باشید، می‌توانید از دور با جاهای دیدنی دیگر استان‌های کشور آشنا شوید. کار دیگر دوچرخه که البته از کمی قبل تر هم تا حدودی شروع شده و امیدواریم جدی‌تر آن را دنبال کنیم، فعال تر شدن کانال‌های دوچرخه آنلاین و هفته‌نامه‌ی دوچرخه و صفحه‌ی دوچرخه در اینستاگرام است. در روزهای تعطیل نوروز، کانال و صفحه‌ی دوچرخه تعطیل نیستند و سعی می‌کنند خواندنی‌ها و دیدنی‌های جذابی به شما عرضه کنند و دوست داریم نظر شما را درباره‌ی این فعالیت‌ها و امکان دسترسی شما و دوستانتان بدانیم. اگر پیشنهادی در این زمینه دارید، لطفاً برای دوچرخه بنویسید.

نوروز باستانی، عید میلاد امیرمؤمنان علی^ع و عید سعید مبعث بر شما مبارک باد.

سر دبیر

روزنامه‌ی همشهری یا دوچرخه آنلاین و هفته‌نامه‌ی دوچرخه داشته باشند.

دوچرخه در این تجربه، تلاش می‌کند هم اطلاعات و تصاویری جذاب و مفید برای گردش در ایام نوروز در اختیار مخاطبان بگذارد و هم فرصتی آشنایی با جاهای دیدنی و سوغاتی‌ها و خوراکی‌های مردم گوشه‌گوشه‌ی میهن عزیزمان را فراهم کند. شما چه در سفر باشید و چه در خانه‌ی خود، چه مهمان باشید و چه میزبان، ممکن است از نکات مطرح شده درباره‌ی جاهای دیدنی انتخاب شده از ۳۱ استان کشور استفاده کنید. اما اگر با جاهای معرفی شده‌ی محل اقامت در



همشهری

گروه ضمائم همشهری ناشر نشریات:

دوچرخه، استان‌ها، محله

نشانی: تهران، خیابان ولی عصر^ع

نرسیده به پارکوی، کوچه‌ی توج،

شماره‌ی ۱۴، روزنامه‌ی همشهری

(طبقه‌ی پنجم، دوچرخه)

تلفن: ۰۲۳۱۰۰۰۳۳

سر دبیر: مناف یحیی پور

همکاران: شیوا حریری، علی مولوی، سیدسروش طباطبایی پور، مهرداد فروزان،

روجا نادری، شراره تهرانی، محمد مصطفی نیا

مدیر هنری: گشتاسب فروزان

و با سپاس از بخش‌های مختلف روزنامه‌ی همشهری

صندوق پستی دوچرخه: ۵۴۴۶-۱۹۳۹۵، شماره: ۲۳۰۲۳۵۹۱

پست الکترونیک: docharkkeh@hamshahri.org

دوچرخه را آنلاین بخوانید:

docharkkeh_weekly

www.hamshahronline.ir/service/children



ضمیمه‌ی هفتگی روزنامه‌ی همشهری، ویژه‌ی نوجوانان

سال نوزدهم، شماره‌ی ویژه

۲۷ اسفند ۱۳۹۷

گردون، مجله الکترونیک گردشگری نوروز ۹۸

صاحب امتیاز: مؤسسه‌ی همشهری

مدیر مسئول: مه‌رآن کریمی

فهرست مطالب



۵

آذربایجان شرقی / تبریز / گردش در موزه قاجار



۶

آذربایجان غربی / خوی / نفس کشیدن در هوای شمس تبریزی



۷

اردبیل / اردبیل / جشنواره هنر در بقعه شیخ صفی‌الدین



۸

اصفهان / کاشان / سفر به شهر خانه‌های دیدنی



۹

البرز / کرج / کاروان سرای در دل شهر!



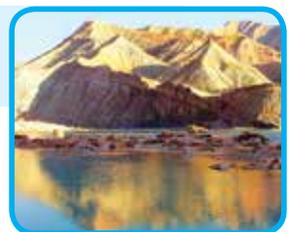
۱۰

ایلام / سیمره / سیمره شهری رازآلود



۱۱

بوشهر / بندر سیراف / سرزمین آب و صخره



۱۲

تهران / تهران / به قدمت طهران!



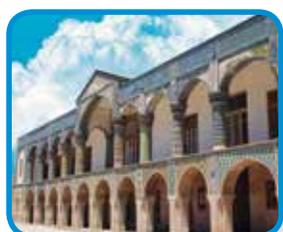
۱۳

چهارمحال و بختیاری / سامان / پل ساده و زیبا



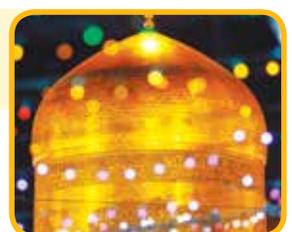
۱۴

خراسان جنوبی / بیرجند / عمارت آباد



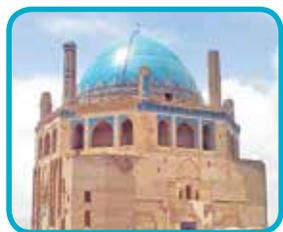
۱۵

خراسان رضوی / مشهد / سیاحت در کنار زیارت



۱۶

خراسان شمالی / بجنورد / گردش در آیین خانه و عمارت مخم



۱۷

خوزستان / شوش / شکوه شوش!



۱۸

زنجان / سلطانیه / تماشای این گنبد فیروزه‌ای



۱۹

سمنان / سمنان / نبرد رستم و دیوسپید توی آسمان



۲۰

سیستان و بلوچستان / زابل / پیش‌رفته‌ترین شهر باستان جهان



۲۱

فارس / شیراز / آب و آینه و نارنج



قزوین / قزوین / روزی روزگاری پایتخت

۲۲



۲۳

قم / قم / خاک پای اهل علم!



کردستان / مریوان / سفری به شهر لک لک ها

۲۴



۲۵

کرمان / ماهان / باغی در میان کویر



کرمانشاه / هرسین / در میان تاریخ

۲۶



۲۷

کهگیلویه و بویراحمد / چرام / به زیبای بلقیس قصه ها



گلستان / گنبد کاووس / نشانه‌ی شهر

۲۸



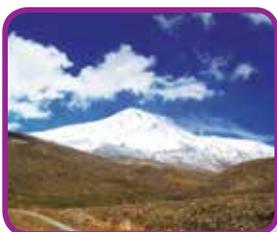
۲۹

گیلان / تالش / سفر به بهشته رنگارنگ



باقطار، از ساحل خزر تا خلیج فارس سفر کنیم!

۳۰



۳۲

لرستان / خرم آباد / قلعه‌ی دست نیافتنی



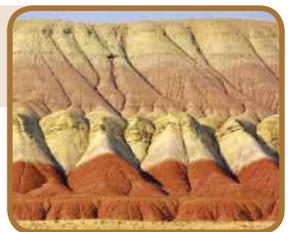
مازندران / آمل / صدای ناله های ضحاک

۳۳



۳۴

از ایستگاه ۹۳ ساله تادل طبیعت زیبای شیرگاه



مرکزی / محلات / در سایه‌ی درختان چنار در بهار

۳۸



۳۹

هرمزگان / قشم / نهنگ دریای نیلگون



همدان / ملایر / رازخانه‌ی لطفعلی خان

۴۰



۴۱

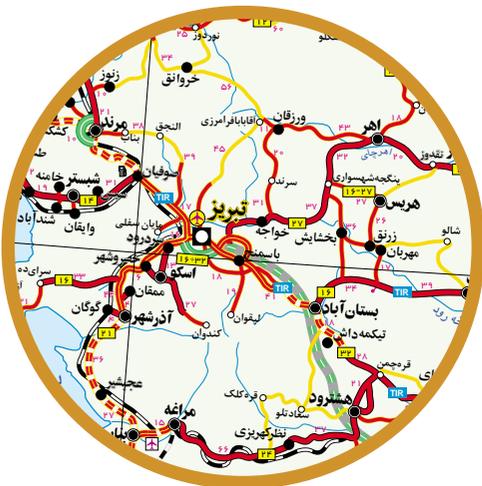
یزد / یزد / شهری در میان بادها



تهران / در نوروز

۴۲

تبریز



گردش در موزه‌ی قاجار

هوا سرد بود. سوز داشت و نرم‌نرم برف سبکی می‌آمد. فکر کردیم اول کجا برویم؟ ائل‌گلی؟ مسجد کبود؟ بازار؟ بعد فکر کردیم بازار سایه است و لایب سرد است. مسجدها سقفشان بلند است و قاعدتاً آن‌جا هوا سرد است. ائل‌گلی هم که فضای باز است و حتماً سرد است. پس بهتر است روز اول برویم به یک جای سقف‌دار گرم. مثلاً موزه. مثلاً موزه‌ی قاجار. بله، موزه‌ی قاجار جای خوبی است. خانه‌ای قدیمی با سقف کوتاه و اتاق‌های کوچک که حتماً فضايش گرم است.

به موزه‌ی قاجار که رسیدیم، دیگر برف نمی‌آمد. هوا باز شده بود و شاخه‌های خورشید از لابه‌لای ابرها می‌تابید روی برف‌ها. وقت خوبی بود برای دیدن خانه‌ای که آرسی دارد و وقتی آفتاب به پنجره‌هایش می‌تابد، نورهای رنگی می‌افتد توی اتاق و معرکه می‌شود.

این‌جا روزگاری خانه‌ی امیر نظام گروسسی بود. امیر نظام، ادیب و خوش‌نویس و از دولت‌مردان عهد قاجار بود. زمانی وزیر فواید عامه بود و روزگاری سفیر ایران در کشورهای مثل فرانسه و انگلستان و در این زمان پیشکار ناصرالدین‌شاه در تبریز بود. از امیر نظام کارهای عمرانی و فرهنگی زیادی به جا مانده، از جمله ضرب سکه و چاپ تمبر در ایران، تأسیس مدرسه‌ی مظفری در تبریز، حمایت از ادیبان و هنرمندان و... و این خانه.

خانه‌ای است دو طبقه و به سبک خانه‌های عهد قاجار حیاط درونی و بیرونی دارد. ایوان و حوض خانه دارد. پنجره‌های مشبک با شیشه‌های رنگی دارد و با گچ‌بری‌ها و آینه‌کاری‌ها تزئین شده است. البته آن‌چه امروز می‌بینیم بخشی از خانه است که از گذر سال‌ها و تخریب‌ها جان سالم به در برده است.

در این خانه امروزه آثار دوره‌ی قاجار جمع‌آوری شده است و هر اتاق و تالاری به چیزی اختصاص دارد؛ تالار سکه، بافته، آبگینه، چینی، خاتم، اسلحه، موسیقی، قفل، فانوس و... از جمله بخش‌های این موزه است.

تا این‌جا آمده‌اید و نمی‌خواهید سری به بازار بزنید؟ آن هم بازاری که دوازدهمین اثر ثبت شده در میراث فرهنگی یونسکو است. بازار تبریز چندین بازار، بازارچه، تیمچه و کاروان‌سرا دارد و از بزرگ‌ترین بازارهای سرپوشیده‌ی جهان است. این بازار قدیمی یک بار با زلزله‌ای ویران‌گر خراب شد و بنای فعلی از دوره‌ی زندیه و قاجاریه باقی مانده است. تبریز روزگاری در مسیر جاده‌ی ابریشم و عبور کاروان‌ها بود و تجارت در بازار رونق زیادی داشت.



عکس‌ها: شیبو | خبری

خوی



نفس کشیدن در هوای شمس تبریزی

شهرستان خوی بعد از ارومیه (مرکز استان)، بزرگ‌ترین شهرستان آذربایجان غربی است که در شمال غربی ایران با کشور ترکیه هم‌مرز است. شهر خوی، مرکز این شهرستان، در دشتی میان کوه‌های سر به فلک کشیده قرار دارد. آثار مکتوب و آثار باستانی کشف شده، از پیشینه‌ی تمدنی چند هزار ساله‌ی این منطقه حکایت می‌کند. خوی از نقاط تأثیر گذاری است که از ارزش نظامی به‌سزایی برخوردار بوده، در دوره‌ی اشکانیان و ساسانیان یکی از قلعه‌های مهم نظامی یعنی قلعه‌ی زینتا در این منطقه بنا شده، از رویدادها و جنگ‌های بسیار، از جمله جنگ مشهور چالدران میان صفویان و عثمانی‌ها، خاطره‌ها دارد و بالاخره مرکز سوق الجیشی شاهزاده عباس میرزا در جنگ‌های ایران و روس در دوره‌ی قاجار بوده است.

مناره و آرامگاه شمس تبریزی و آرامگاه پوریای ولی، پهلوان نامی ایران، در این شهر قرار دارد. مناره شمس تبریزی در صحن آرامگاه شمس تبریزی از صوفیان و عارفان پرآوازه ایرانی است و سال ۱۳۵۲ به‌عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

روی دیوارهای ورودی، شماری برنوشته برای ارائه‌ی اطلاعات تاریخی درباره‌ی شمس تبریزی و مولانا و معماری این اثر تاریخی به نمایش در آمده است. از جمله در زمینه‌ی وابستگی این مناره با شمس چنین آمده است: «ارتباط مناره شمس تبریزی از این جاست که شاه اسماعیل اول صفوی با ارادتی که به شمس تبریزی داشت، کاخ خود را در کنار آرامگاه شمس ساخت و طبق منابع تاریخی، سلطان سلیمان قانونی در دومین حمله خود به آذربایجان روز پنجشنبه ۹۴۲ هـ.ق. همراه صدر اعظم خود به زیارت تربت شمس آمد و واقعه‌نویس همراه او نصوصی السلاخی مطراچی در کتاب «بیان منازل سفر عراقین» خبر این بازدید را نوشته و تصویری از خوی کشیده است...»

سطح بیرونی مناره‌ی شمس با شاخ‌های قوچ‌های وحشی تزیین شده است و گفته می‌شود شاخ قوچ نشانه‌ی قدرت بوده و این شاخ‌ها، از شکار شاه اسماعیل صفوی و همراهانش در یک روز به دست آمده است.

محوطه‌ی مناره و آرامگاه شمس حدود سه کیلومتر از مرکز شهر خوی فاصله دارد و آرامگاه شمس در فاصله‌ی ۱۰ متری از مناره قرار دارد. البته آرامگاه‌های متعددی به شمس تبریزی در شهرهای گوناگون منسوب است که استناد این آرامگاه در خوی، از دقت بیش‌تری برخوردار است.



عکس‌ها: ایرنا

معماری مناره

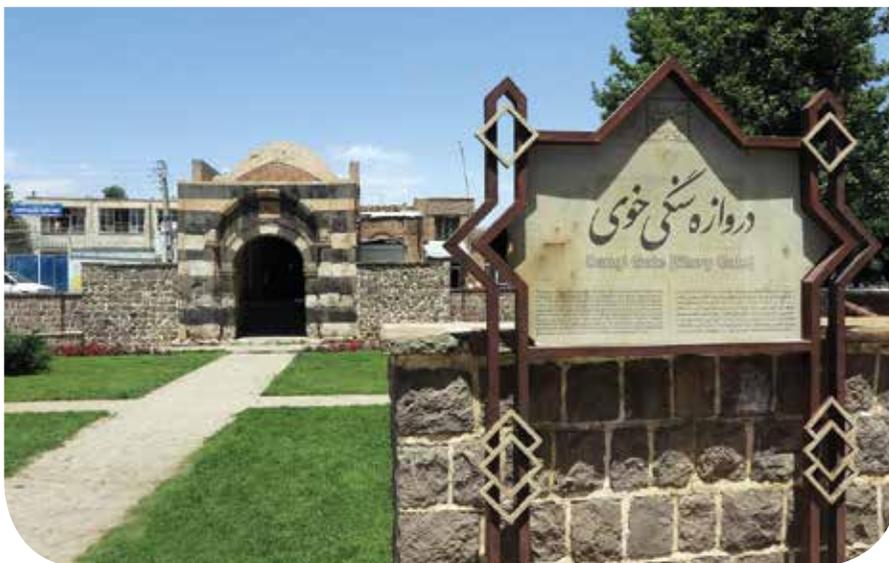
سبک معماری مناره‌ی شمس تبریزی در خوی، شبیه بناهای دوره‌ی سلجوقی در بردسیر کرمان است. ساختمان مناره استوانه‌ای است و داخل آن پلکانی مارپیچی هست که از ورودی مناره شروع می‌شود تا در انتها به قسمت مؤذن برسد که رو به قبله است. پی و حدود ۵۰ سانتی‌متر از قسمت پایینی بنا با سنگ ساخته شده است.



چی بخیریم؟

عسل، تخمه‌ی آفتابگردان، کدو، گل محمدی و میوه‌هایی مانند آلبالو و سیب از محصولات شهرستان خوی هستند. این شهرستان از تولیدکننده‌های بزرگ عسل با کیفیت در کشور است و ظاهراً حدود ۲۰ درصد عسل کشور در خوی تولید می‌شود.

هم‌چنین بسیاری از مزارع شهرستان خوی مزرعه‌ی آفتابگردان است و تخمه‌ی آفتابگردان خوی کیفیت خوبی دارد و این شهرستان از مراکز مهم تولید تخمه‌ی آفتابگردان کشور هم به‌شمار می‌آید. آفتابگردان در این شهر چنان اهمیتی دارد که طرح فرودگاه این شهرستان از نمای بالا، به شکل گل آفتابگردان طراحی شده است.

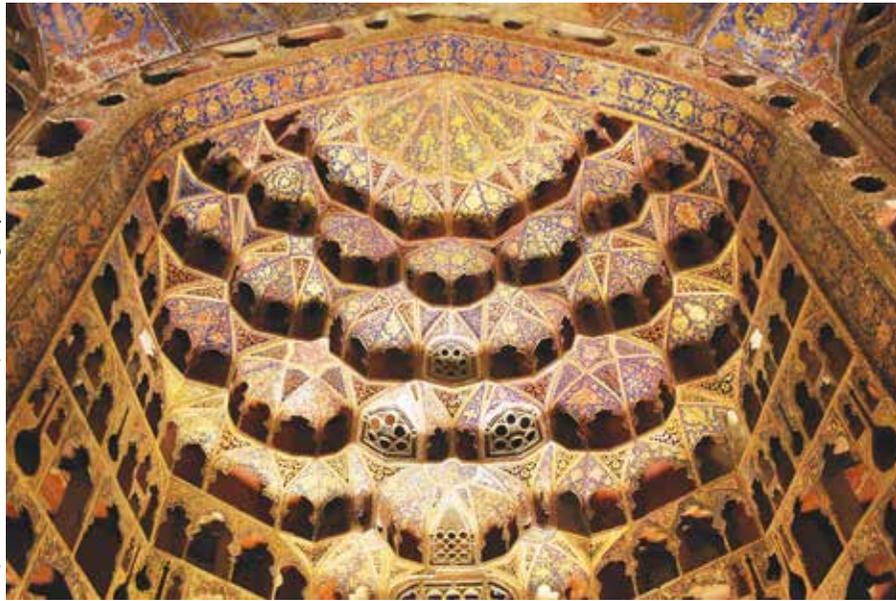


چینی خانه از بخش‌های دیدنی بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین اردبیلی است. تاق نماهای چینی خانه، بسیار زیبا و نفیس، از نوع مقرنس گچی‌اند که روی آن نقاشی و طلاکاری شده است. چینی خانه در دوران صفوی محل نگه‌داری ظرف‌های زرین و سیمین و ظرف‌های سفارشی شاه‌عباس اول از کشور چین بوده است.

جشنواره‌ی هنر در بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین

اردبیل باستانی و زیبا، سرشار از دیدنی‌های طبیعی، تاریخی و باستانی است، اما این بار می‌خواهیم با هم یکی از مشهورترین بناهای این استان را ببینیم و بشناسیم.

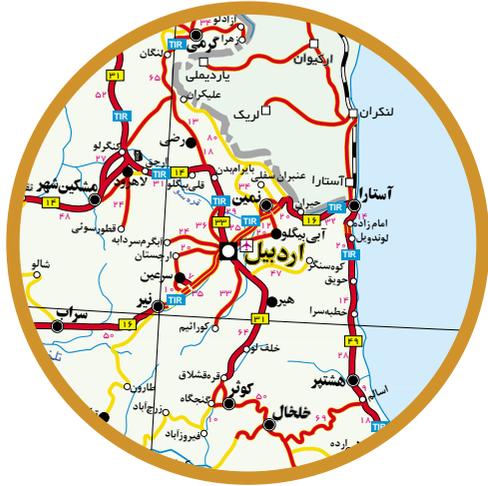
آرامگاه یا بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین اردبیلی، مشهورترین مکان تاریخی اردبیل است که سال ۲۰۱۰ میلادی در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید. در این مکان به جز آرامگاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی، مقبره‌های شاه‌اسماعیل اول (نخستین پادشاه صفویه)، همسر شاه‌اسماعیل (مادر شاه‌طهماسب)، برخی از مشایخ و صاحب‌منصبان دوران صفوی و شهیدان ایرانی جنگ چالدران قرار دارد. گفته می‌شود این بقعه به نام عارف نامدار شیخ صفی‌الدین اردبیلی، جد پادشاهان صفوی در سال ۷۳۵ هجری قمری به دست فرزندش «صدرالدین موسی» بنا شد. پس از شروع حکومت صفویه، به خاطر ارادت پادشاهان صفوی به جد بزرگشان، بخش‌های گوناگونی به بقعه اضافه شد. تا آن‌جا که این بقعه شامل ده‌ها اثر هنری ویژه و تاریخی است؛ مثل عالی‌ترین کاشی‌کاری معرق، مقرنس، گچ‌بری، منبت‌کاری، نقره‌کاری، طلاکاری، تذهیب، نقاشی، تنگ‌بری و خط خطاطان بزرگ دوره‌ی صفوی مثل میرعماد، میرقوام‌الدین و محمداسماعیل. آرامگاه شیخ صفی‌الدین، کتابخانه‌ای با کتاب‌های بسیار نفیس خطی هم داشته که متأسفانه در پی عهدنامه‌ی ترکمانچای در سال ۱۲۰۶ هجری خورشیدی، تمامی آن‌ها به عنوان بخشی از غرامت‌های روسیه، ضبط و به آن کشور منتقل شد و حالا در موزه‌ی سن پترزبورگ نگاه‌داری می‌شود.



تاق نماهای چینی خانه / عکس: مهدی بیات، آژانس عکس همشهری

از نگاه لوح‌های گلی

اردبیل، تمدنی پنج‌هزارساله دارد و به معنای واقعی کلمه زیباست. در لوح‌های گلی سومریان، «آرتا» یا «آرتانا» نام داشته و به «آرتاوایل» هم مشهور است که ریشه‌ای اوستایی دارد؛ آرتا به معنی مقدس است و آرتاوایل یعنی شهر مقدس. هنوز هم در مناطق تالش‌نشین استان به آن «آردویل» می‌گویند، اما سال‌هاست این استان زیبا با نام اردبیل شناخته می‌شود.



شاه شاعر

مقبره‌ی اسماعیل بن شیخ حیدر بن شیخ جنید، ملقب به ابوالمظفر بهادر خان حسینی و معروف به شاه‌اسماعیل اول، پایه‌گذار سلسله‌ی پادشاهی صفوی نیز در بقعه‌ی شیخ صفی‌الدین قرار دارد. او شاعر بود و به ترکی و فارسی شعر می‌گفت و اولین پادشاهی بود که توانست ۹۰۰ سال پس از ساسانیان، حکومت ایران را یک‌پارچه کند. او هم‌چنین مذهب شیعه‌ی دوازده‌امامی را به عنوان مذهب رسمی ایران، تعیین کرد.



پرتزده‌ی شاه‌اسماعیل اول، اثر هنرمند ناشناس ونیزی

چی بخوریم؟

مردم اردبیل هم مثل ساکنان دیگر بخش‌های ایران، غذاها و خوراکی‌های خوش‌مزه دارند. خوردنی‌های جذاب آنان فقط به عسل و آش دوغ خلاصه نمی‌شود و حلوا، سیاه، پیغیر تما، ترشی قورمه، دمی‌یارما، تاس‌کباب، یرکوکلی خورش، خشیل، باسترماپلو، سوتی‌پلو و پیچاق‌قیمه نیز از دیگر خوردنی‌های خوش‌مزه‌ی آن‌هاست.



آش دوغ مخصوصاً در اردبیل و سرعین می‌چسبد.

اردبیل



آرامگاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی / عکس: کامل روحی، آژانس عکس همشهری

سفر به شهر خانه‌های دیدنی

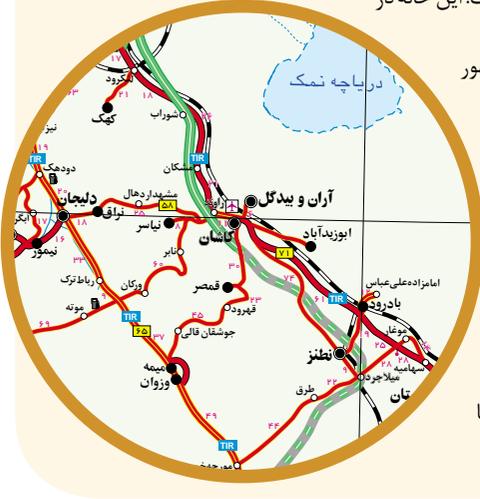
کاشان شهر خانه‌های تماشایی است. هر خانه گویی دری به روی بخشی از تاریخ و فرهنگ مردم منطقه باز می‌کند یا داستانی برای گفتن در دل دارد؛ خانه‌ی طباطبایی‌ها، خانه‌ی عباسیان، خانه‌ی عامری‌ها، خانه‌ی منوچهری، خانه‌ی احسان، خانه‌ی بروجردی‌ها، خانه‌ی... در این شهر گاهی سر هر کوچه‌ای و در هر خیابانی، تابلویی آدم را به دیدن خانه‌ای قدیمی دعوت می‌کند. چه شهر عجیبی است کاشان که این همه خانه‌ی قدیمی در آن از خرابی و ویرانی جان سالم به در برده‌اند تا تاریخ را برای آیندگان روایت کنند!

البته امروزه بسیاری از این خانه‌ها کاربرد متفاوتی پیدا کرده‌اند؛ مثلاً موزه، اقامتگاه گردشگری، قهوه‌خانه، سفره‌خانه و یا اداره شده‌اند. مثل خانه‌ی بروجردی که این سال‌ها محل استقرار اداره‌ی میراث فرهنگی کاشان است. این خانه در روزگار قاجاریان و در محله‌ی میرسلطان بنا شده است.

صاحب خانه، سیدحسن نطنزی است که به خاطر ارتباط بازرگانی زیاد با بروجرد به بروجردی مشهور شده بود. سید مهدی، پسر سیدحسن، به دختر سید جعفر طباطبایی (صاحب خانه‌ی طباطبایی کاشان) دل می‌بندد و به خواستگاری می‌رود. سید جعفر ساختن خانه‌ای بزرگ و زیبا را به عنوان شرط از دواج تعیین می‌کند و این خانه‌ی دیدنی ساخته می‌شود؛ خانه‌ای که معمارش استاد علی مریم کاشانی است.

این خانه هم مانند خیلی از خانه‌های قدیمی دیگر، هم اندرونی و بیرونی دارد، هم سه دری و پنج دری و ارسی و شاه‌نشین و زمستان‌نشین و تابستان‌نشین، هم ایوان و هشتی و سرداب و هم باغ و حوض، اما بادگیرهای هلالی و قرینه‌ی خانه‌ی بروجردی آن را از خانه‌های دیگر، متمایز می‌کند. هر چند گچ‌بری‌ها و نقاشی‌هایش هم خیلی دیدنی است.

البته کسی که به کاشان سفر می‌کند، حیف است تماشای محوطه‌ی تاریخی سیلک را از دست بدهد. از مرکز شهر تا تپه‌ی سیلک فاصله‌ی چندانی نیست و در طول چند دقیقه می‌توان به آن جا رسید و برای دقایقی هم که شده، به اعماق تاریخ سفر کرد.



عطر صورتی گل محمدی

اردیبهشت در قمصر و نیاسر و دلجان و... فصل گلاب‌گیری است. گل چین‌ها صبح زود به باغ می‌روند و گلبرگ‌های گل محمدی را از سازه‌ها می‌چینند و تا قبل از سرزدن آفتاب گل‌چینی تمام می‌شود و گلبرگ‌ها را به محل گلاب‌گیری می‌برند. دستگاه گلاب‌گیری دیگ‌های بزرگ است و دستگاه تقطیر و نی‌های فلزی که با پارچ می‌رسد. گل‌ها را توی آب می‌ریزند و وقتی آب جوش می‌آید، حرارت زیر دیگ را کم می‌کنند تا گلاب عمل بیاید. یک لایه‌ی روغنی روی آب جمع می‌شود که به آن عطر گل می‌گویند. به تفاله‌های قهوه‌ای که در دیگ باقی می‌ماند «بن گل» می‌گویند که اگر با مقداری گل تازه مخلوط شود گلابی با کیفیت پایین‌تر به دست می‌آید.

مسافر کاشان که شدید، به قمصر هم سری بزنید و گلاب بخرید. البته توی شهر هم انواع گلاب به فروش می‌رسد. راستی، در کاشان اگر Kashan را به شماره‌ی ۳۶۱۰۰۹۹۰۰۰۳۰۰ پیامک کنید، می‌توانید دفترچه‌ی راهنمای شهر را دریافت کنید.

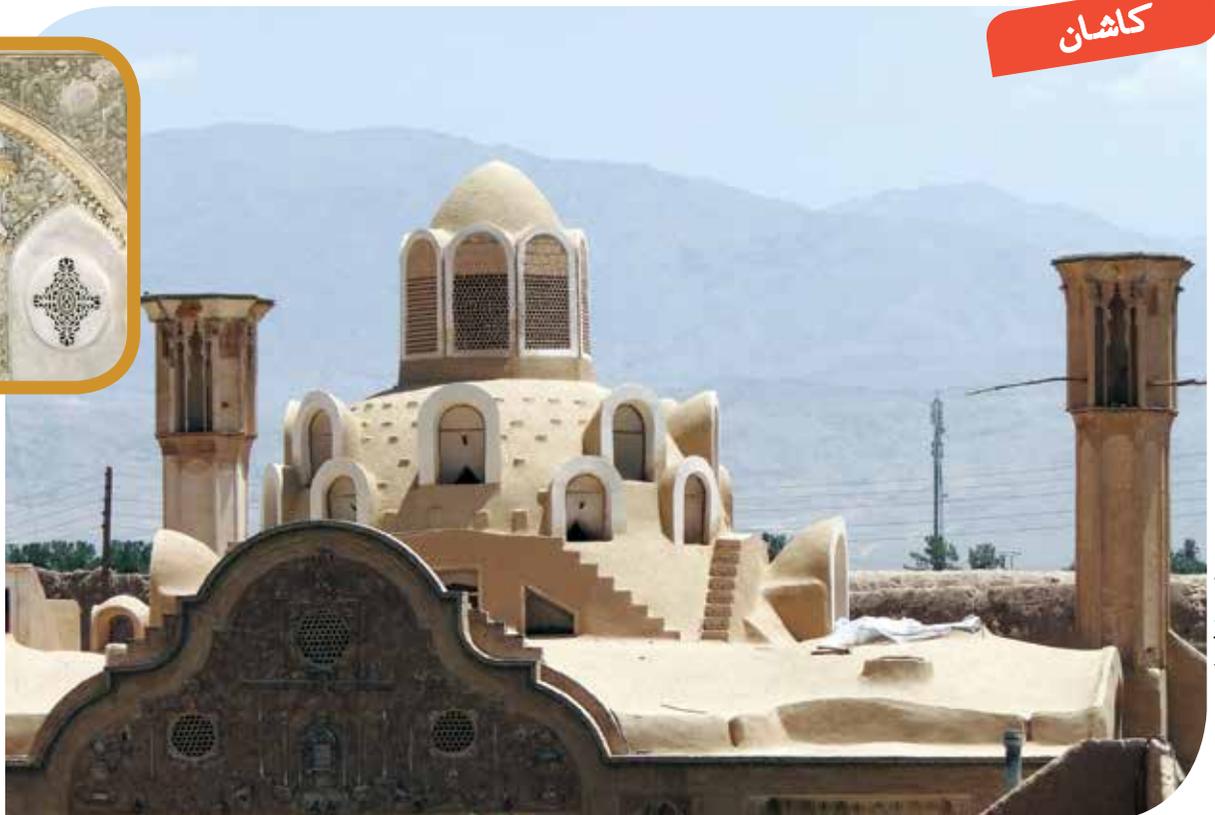


عکس: محسن قاضی / خبرگزاری ایسنا

کاشان



ظاهراً برای تزیین خانه‌ی بروجردی‌ها، به تصویر کشیدن برخی داستان‌های عاشقانه‌ی خمسه‌ی نظامی‌گنجوی و هفت پیکر جامی انتخاب می‌شود. سپس نقاشی‌ها و گچ‌بری‌های خانه، زیر نظر دو هنرمند بزرگ آن روزگار، یعنی میرزا ابوالحسن غفاری، صنایع‌الملک (بنیان‌گذار نخستین مدرسه‌ی نقاشی در ایران) و برادرزاده‌اش میرزا محمدخان غفاری، کمال‌الملک، به انجام رسیده است.



عکس‌ها: شیوا حریری

کرج



پیست دیزین / عکس: گلناز بهشتی، آرشبو عکس هششهری

کاروان سرایے در دل شهر!

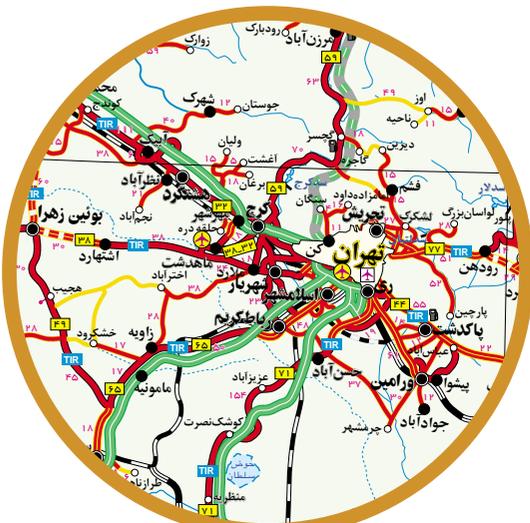
استان البرز، با مساحتی کم‌تر از ۶۰۰۰ کیلومتر مربع، کوچک‌ترین استان کشور است؛ استانی که از سال ۱۳۸۹، از استان تهران مستقل شد. اما هم‌جواری شهرهای اصلی این استان با پایتخت و قرار گرفتن آن در مسیر استان‌های شمالی و غربی کشور، استان البرز را به یکی از استان‌های پرتردد کشور تبدیل کرده است.

کرج، مرکز استان البرز، در دوره‌ی پیش از تاریخ هم سرزمینی پر جاذبه و مرکز آب و آبادانی بوده و خاک حاصل‌خیز آن در پهنه‌ی دامنه‌ی رشته‌کوه‌های البرز، مکان خوبی برای جمع شدن مردم و سکونت در آن بوده است.

دیدنی‌های تاریخی و طبیعی این استان کم نیستند. به‌عنوان مثال یکی از آن‌ها کاروان سرای شاه‌عباسی در ضلع جنوب شرقی میدان توحید کرج است؛ بنایی آجری-سنگی که از دوره‌ی صفوی به‌جا مانده و در سال ۱۳۵۶، در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسیده است. این، تنها کاروان سرای درون شهری است و در اوایل دوره‌ی قاجاریه، تبدیل به پادگان و در اواخر این دوره، از آن به‌عنوان مدرسه استفاده شد.

این کاروان سرادر مجموع ۳۰۰۰ متر مربع و محوطه‌ی میانی آن ۹۰۰ متر مربع مساحت دارد. گرداگرد محوطه‌ی میانی کاروان سرا ۲۱ حجره‌ی ایوان‌دار برای استراحت مسافران و پنج بارانداز برای نگاه‌داری کالاها و جایگزینی همراهان و نگهبانان کاروان‌ها ساخته شده بود. ورودی کاروان سرا هم از ایوان شمالی است. خرداد ۱۳۹۲ پس از مرمت، درهای کاروان سرا به‌روی علاقه‌مندان باز شد. ضمن مرمت بنا، شترخان‌ها و باراندازها هم با تغییر کاربری به چهار سالن باری برگزار می‌میراسم و جشن تبدیل شدند.

کاروان سرای شاه‌عباسی، در اوایل دوره‌ی قاجار، تبدیل به پادگان شد و سال‌های سال پادگان بود تا اواخر حکومت قاجاریان که کاربری آن، از پادگان به مدرسه تغییر پیدا کرد.



عکس: خبیر گزازی مهر

برغان، به آلویش مشهور است؛ اما اگر عسل، توت و لبنیاتش را هم بچشید، شیفته‌ی خوراکی‌های این روستای سبز و خرم در استان البرز می‌شوید. این روستا در ۱۳ کیلومتری شمال غربی شهر کرج قرار دارد و در فصل بهار و تابستان، آب‌وهوایی معتدل دارد، اما پاییز و زمستانش، سرد است.



عکس: داریوش غفاری / خبیر گزازی ایرنا



سنگ نگاره‌ی زن عیلامی و ندیمه

سیمره شهری رازآلود

شهر باستانی «سیمره» که در گذشته به «مادآکتو» مشهور بوده است، در حاشیه‌ی غربی دره‌شهر در استان ایلام قرار دارد. این شهر باستانی مربوط به اواخر دوره‌ی ساسانی است و مرکز ایالت «مهرجانقدق» یا «مهرجانکدک» بوده است. دیوارهای این شهر از سنگ لاشه و گچ ساخته شده‌اند. گفتنی است این اثر تاریخی با وسعت ۲۰۰ هکتار، بزرگ‌ترین محوطه‌ی تاریخی ایلام به‌شمار می‌رود. سیمره از اولین آثار ثبت‌شده در فهرست آثار ملی ایران است که در سال ۱۳۱۰ هجری خورشیدی و به شماره‌ی ۶ در فهرست آثار ملی کشور ثبت شد. گفته می‌شود این شهر تاریخی بر اثر زلزله‌ای در سال ۳۳۴ هجری قمری تخریب و خالی از سکنه شده است. در کاوش‌های باستان‌شناسی در این شهر رازآلود، گچ‌بری‌های منحصر به فردی به‌دست آمده که در نوع خود بی‌نظیرند.

سرزمین افسانه‌ای

بر اساس اسناد تاریخی فراوان و نظریه‌ی دکتر «والتر هینتس»، ایران‌شناس بزرگ و مشهور آلمانی، استان ایلام کنونی یکی از مهم‌ترین بخش‌های امپراتوری عیلام باستان بوده که حدود شش قرن پیش از میلاد مسیح ع، با حمله‌های پیاپی «آشور بانی‌پال» منقرض شد. در کتیبه‌های بابلی، عیلام را «آلامتو» یا «آلام» خوانده‌اند که گفته می‌شود به معنای «کوهستان» «کشور طلوع خورشید» است. با این که چند هزار سال از پیدایش تمدن باستانی عیلام می‌گذرد، اما هنوز هم دشت‌ها، کوه‌ها و رودهای بکر دست‌نخورده‌ی این سرزمین حال و هوای افسانه‌ها را دارد. بینه‌ی این منظره‌ها را به یاد قصه‌ها و افسانه‌های شاهنامه حتی داستان «ارباب حلقه‌ها» می‌اندازد.



سکه‌ی بهرام چوبین



چی بخوریم؟

غذا و خوراکی خوش مزه در ایلام کم نیست؛ غذاها و خوراکی‌هایی که شاید تا حالا نخورده باشیم. مثل خورش تره کوهی، ترخینه، کوفته سیرابی، شله‌امیری، قله‌ماسوا، مکش، گوجه پلو و شیرینی‌های بزرگ بر ساق، حلوا بگل، شله‌کینه، نان‌گرده، نان‌پپک، کله‌کنجی و...



گوجه پلو



سیمیره



بندر سیراف

عکس: سایت آپرو



سرزمین آب و صخره

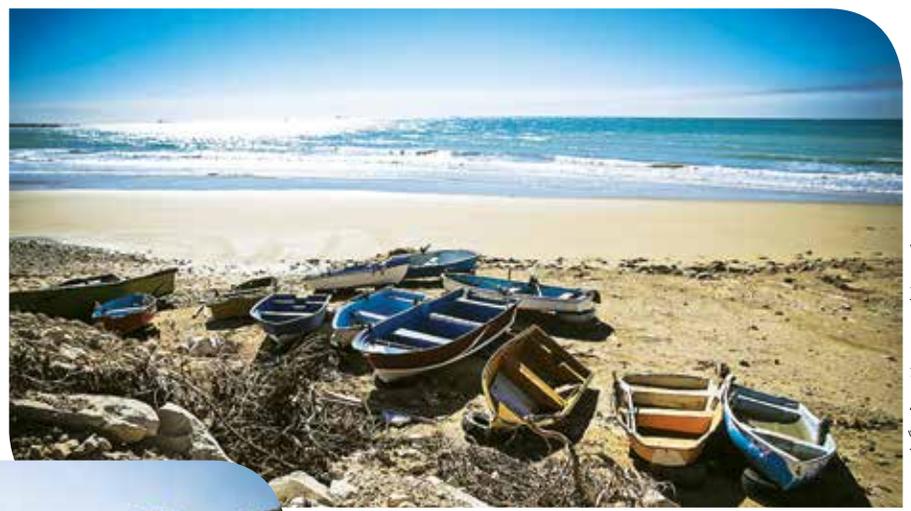
بوشهر برای اکثر ما یادآور مناظر زیبای خلیج فارس، خرماي شیرین و خوش مزه، تیم‌های فوتبال شاهین و ایران جوان بوشهر، نیروگاه اتمی و بندر عسلویه و نیروگاه‌های گاز پارس جنوبی است. اما شاید هر وقت نام تمدن عیلام را شنیده‌ایم، یاد استان ایلام افتاده‌ایم و هر وقت نام هخامنشیان را شنیده‌ایم، یاد استان فارس و بنای پاسارگاد و تخت جمشید. اما بوشهر، هم تمدن عیلامی را در خودش جای داده و هم کاخ‌های هخامنشی را. این سرزمین باستانی، خاطرات زیادی در دورن خود دارد؛ از پنج‌هزار سال پیش در زمان امپراتوری عیلام تا روزگار جنگ جهانی. مکان‌ها و خاطره‌های تاریخی بوشهر برای بسیاری از ما هنوز ناشناخته مانده است.

چی بخوریم؟

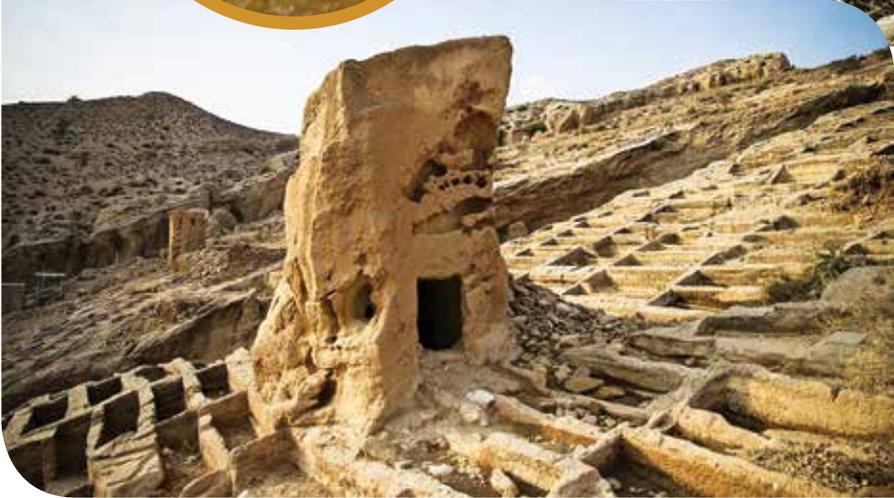
قلیبه ماهی، قلیبه میگو، قیمه‌ی بوشهری، ته‌انداز مرغ و یادنجان، دوقوس ماهی، دال عدس، کبه، لک، لکخ (لخلاخ)، یتیمک، میگو پلو، مسقطی، نشا و انواع شیرینی‌های خرمایی، از جمله خوراکی‌های خوش‌مزه‌ای هستند که می‌توانیم در بوشهر بخوریم.



قیمه‌ی بوشهری



عکس‌ها: امین رحمانی، خیرگزاری مهر



«بندر سیراف» یا «صیراف» که این روزها با نام بندر طاهری شناخته می‌شود، از قدیمی‌ترین بندرهای ایران است که زیبایی‌های بسیاری دارد. این شهر باستانی، معماری خاصی شبیه به روستای ماسوله در استان گیلان دارد.

در تپه‌های شمال سیراف، فرورفتگی‌های کنده‌شده‌ی سنگی متعددی وجود دارد. برخی از باستان‌شناسان معتقدند این حفره‌ها، در گذشته حوضچه‌های جمع‌آوری آب بوده‌اند و برخی آن‌ها را قبور مردگان می‌دانند و از همین رو، این خطه به گورستان تمدن‌ها مشهور شده است.

تهران



تیمچه‌ی اکبریان، همان اولین صرافی و بانک ایران است که در دوره‌ی قاجار تأسیس شده و در ابتدا فقط به صراف‌ها و زرگرها اختصاص داشته است. این جا حالا یک رستوران سنتی است.

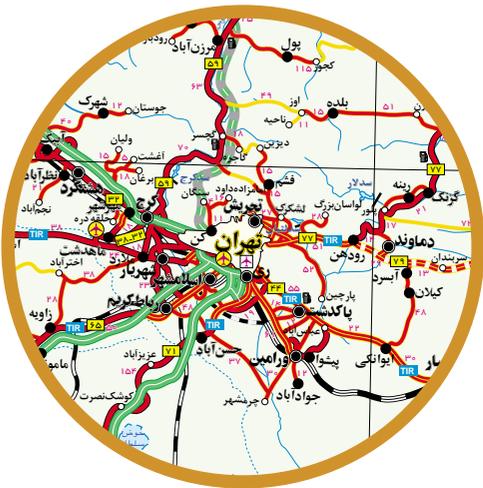
به قدمت طهران!

قدمت این محله به اندازه‌ی قدمت تهران است. در ابتدا این محله از غرب به خیابان پامنار، از شرق به خیابان شهید مصطفی خمینی، از شمال به خیابان امیر کبیر و از جنوب به خیابان ۱۵ خرداد محدود بوده، اما به مرور کمی گسترش پیدا کرده است؛ محله‌ی عودلاجان.

می‌گویند در دوران قاجار «عودلاجان» از مناطق اعیان‌نشین پایتخت بوده و نام افرادی مانند قوام‌الدوله، نصرالدوله، مدرس، مؤتمن‌الاطباء، امین‌نظام، عزت‌الدوله، ملک‌الشعرا و... با این محله پیوند خورده است.

در باره‌ی معنای عودلاجان حدس و گمان‌های بسیاری زده می‌شود مثل این که عودلاجان از دو واژه‌ی «عود» و «لاجی» تشکیل شده، به این دلیل که در راسته‌ی عطاریا قرار داشته است. یا این که عودلاجان در واقع اودلاجان بوده و از «او» یعنی آب و «دراجیدن» به معنای بخش کردن و «ان» که پسوند مکان است به وجود آمده و این یعنی جایی که آب‌های نهر تقسیم می‌شود.

هر چه که هست این روزها عودلاجان در طرح ساماندهی منطقه‌ی ۱۲ قرار دارد و بازارچه‌ی عودلاجان با همت شهرداری تهران، کسبه و سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بازسازی شده تا به یک بازارچه‌ی صنایع دستی تبدیل شود و رونقی دوباره به محله بدهد.



این جابجعه‌ی پیر عطا است و کسی به درستی نمی‌داند چه شخصی این جادفن شده، اما به گفته‌ی تاریخ‌نگاران، این جا احتمالاً مدفن سید عارفی است که پس از مرگ در خانقاهش دفن شده و پس از آن قبرستانی پیرامون آن شکل گرفته که از آن فقط چهار قبر باقی مانده است.

این بازار قدیمی بازسازی شده و قرار است به مرکز فروش صنایع دستی تبدیل شود.



عکس‌ها: مهذب فروزان

سامان



عکس: باشگاه خبرنگاران جوان

چی بخیریم؟

شهر بلداجی از توابع شهرستان بروجن، از مراکز معروف تولید گز در ایران به‌شمار می‌آید و بسیاری آن را به نام پایتخت گز ایران می‌شناسند و معتقدند گز بلداجی از گز اصفهان مرغوب‌تر است. بادام، عسل، قارا (قره‌قوروت)، قره‌قوروت شیرین موسوم به قارابشکن، قالی طرح خشتی، قالی بختیاری و قالی قشقایی، گلیم سوماک، گبه، نمد و محصولات نمدی و هم‌چنین گیوه از سوغاتی‌های مهم و جذاب این منطقه هستند.



پله ساده و زیبا

روزگاری اهالی این منطقه یا کوچ‌نشینان هنگام کوچ از روی این پل رد می‌شدند و از این طرف زاینده‌رود به آن سوی رودخانه می‌رفتند، اما امروزه این پل بیش‌تر کاربری تفریحی دارد، مخصوصاً که با بودن باغ‌های اطراف، منطقه سرسبز و زیبا و هوایش دل‌انگیز و نشاط‌بخش است.

این جا پل تاریخی زمان خان است، در هفت کیلومتری شهر سامان، در استان چهارمحال و بختیاری. قدمتش به حدود ۴۰۰ سال می‌رسد، با سنگ و آجر و ساروج و ملاط گچ ساخته شده، دو دهانه‌ی نامساوی دارد با ۳۰ متر طول و ۱۲ متر ارتفاع. این پل به دستور زمان خان، رئیس طایفه‌ی ایل بیگی ساخته شد. او از سران ایل قشقایی بود و آن زمان دامنه‌ی کوچ عشایر از استان فارس تا این منطقه می‌رسید.

زاینده‌رود چند سرچشمه دارد و سرچشمه‌ی اصلی آن کوه‌رنگ است، در استان چهارمحال و بختیاری. در این استان آثار بسیار قدیمی از تمدن‌های کهن به‌جا مانده که از قدمت ۹۰۰۰ ساله‌ی زندگی بشر متمدن در این ناحیه خبر می‌دهد.

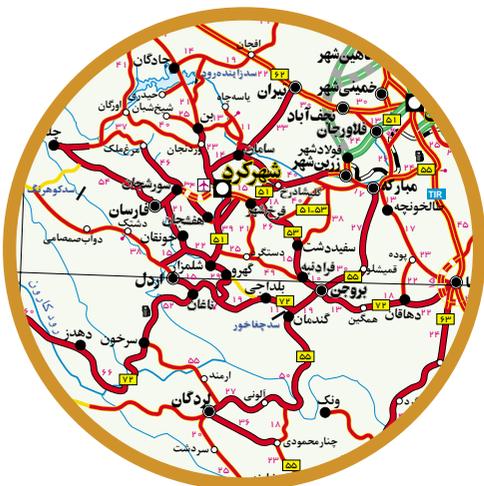


عکس‌ها: مهرداد فروردان

از نمادهای مهم این منطقه شیر سنگی است. شیر نماد پیروزی و قدرت و شجاعت است و در میان ایل بختیاری یادمان دلاوری‌ها.

بختیاری‌ها به شیر سنگی بُرد سنگی می‌گویند و در گذشته آن را برای بزرگداشت بزرگان قوم یا جنگاوران بر مزارشان قرار می‌دادند. اندازه‌ی شیر سنگی روی قبرها به جایگاه فرد مرده مربوط بود. معمولاً در پهلوئ شیر سنگی نقش‌هایی مثل شمشیر، خنجر، تفنگ یا تسبیح وجود دارد.

قایق‌رانی در آب‌های خروشان از تفریحات جذابی است که در استان چهارمحال و بختیاری امکان‌پذیر است و طرفداران زیادی دارد.



بیرجند



عکس: خبرگزاری مهر

عمارت آباد

می‌گفتند کلاته‌ی سرکار امیر. کلاته که می‌دانید چیست؛ قلعه یا دهی بزرگ که در بلندی باشد. آن وقت‌ها می‌گفتند. همان وقت‌ها که امیر شوکت‌الملک، حکمران بیرجند بود و در این عمارت، غیر از زندگی و پذیرایی از مهمانان، کارهای اداری و دفتری هم انجام می‌شد. حالا این جا به عمارت اکبریه معروف است. شاید برای این که در روستای اکبریه واقع شده و روستای اکبریه در بیرجند است؛ مرکز استان خراسان جنوبی. باغ اکبریه در خندان کاج و انار و توت و... دارد و استخر و چند عمارت که دو تایشان مهم‌ترند؛ یکی از آن‌ها یادگار اواخر زندیه و متعلق به حشمت‌الملک پدر و یکی دیگر بازمانده از دوره‌ی قاجار و ساخته‌ی شوکت‌الملک پسر. بناها تالار آیینه دارد و گنبد کلاه فرنگی، با منبت کاری و مقرنس کاری و گچ کاری و اُرسی‌هایی با شیشه‌های رنگی. در این ساختمان‌ها کتاب‌خانه هست و موزه‌ی حیات وحش و موزه‌ی باستان‌شناسی و مردم‌شناسی. باغ اکبریه یکی از ۹ باغ ایرانی است که در فهرست جهانی یونسکو ثبت شده است.



عناب شیرین است

عناب هم شیرین است و خوشمزه و هم کلی خاصیت دارویی دارد. فصل برداشتش در خراسان جنوبی اواخر تابستان تا اوایل پاییز است. تازه‌اش را همین زمان می‌توانید بخورید و خشکش را همیشه، می‌شود با آن دمنوش درست کرد یا همین جوری خورد. در سفر به خراسان جنوبی عناب خوب این منطقه را فراموش نکنید. ممکن است جای دیگر گیرتان نیاید.



عکس: سایت صدا و سیما



عکس: آرشیو دوچرخه



سیاحت در کنار زیارت

مشهد مقصد سفر خیلی از ما ایرانی‌هاست؛ به خصوص در ایام نوروز و تعطیلات. دوست داریم از هر فرصتی استفاده کنیم تا به دیدار امام هشتم برویم و حالمان را خوب کنیم. اما چه قدر پیش آمده که در کنار زیارت، در استان خراسان رضوی سیاحت هم بکنیم و با دیدنی‌های این استان آشنا شویم؟ خراسان پر از شهرها و روستاهای دیدنی است که برخی از آن‌ها فقط چند کیلومتر با مشهد فاصله دارند. پس اگر امسال به مشهد سفر کردید و وسیله‌ی نقلیه هم داشتید، حتماً از شهرها و روستاهای اطراف مشهد دیدن کنید.



چی بخوریم؟

عادت داریم هر وقت فرصتی پیش آمد و به مشهد سفر کردیم، حتماً برویم شانندیز و کباب بخوریم. اما خراسان رضوی هم پر از خوراکی‌های خوش مزه‌ای است که شاید اسمشان را هم نشیده باشیم. مثل آش ماستی، دیگچه، شله، یتیمچه، چنگالی، خورش ریواس، رشته پلو، اشکنه، کمه جوش، حلیم عدس و...



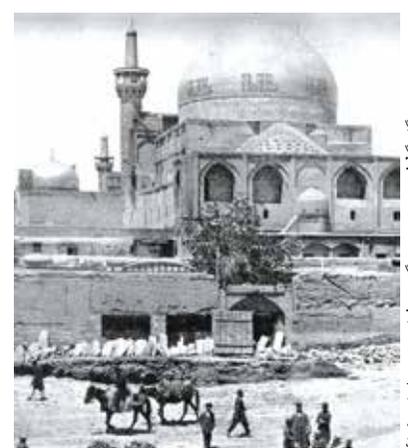
دیگچه



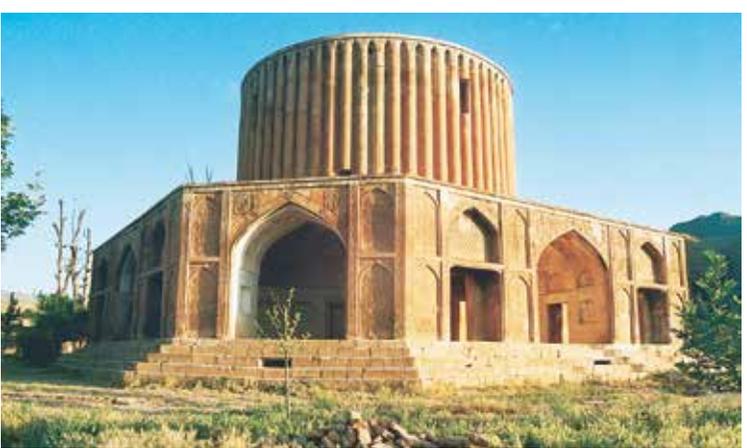
عکس: آرشیو روزنامه‌ی همشهری

«پاز»، روستایی در نزدیکی مشهد، زادگاه فردوسی است. این روستا با ۸۰۰ هکتار مساحت و ۷۰۰ نفر جمعیت یک خیابان اصلی به نام فردوسی دارد که از جاده‌ی کلات منشعب می‌شود. در این روستا خانه‌ای قرار دارد که گفته می‌شود متعلق به فردوسی بوده، اما هنوز کاملاً اثبات نشده است.

کمی دورتر از روستای پاز در منطقه‌ای کوهستانی، شهر کلات قرار دارد. شهری تاریخی که بیش تر به خاطر «کاخ خورشید» یا «کلات نادری» معروف است. کلات نادری، بنایی هشت ضلعی با برجی استوانه‌ای و نمایی کنگره‌دار است که به دستور نادرشاه افشار ساخته شد تا دژ نفوذناپذیری باشد برای خزانه‌ی جواهرات و دارایی‌هایش، مثل تخت طاووس، الماس کوه نور و دریای نور و... که حتی تیمور گورکانی هم بعد از ۱۴ بار حمله به این شهر، موفق به فتح آن نشد!



روزگار گذشته‌ی مسجد گورنهاد و حرم امام رضا



کلات نادری / عکس: داوود آتش افروز

گنبد طلایی مثل خورشیدی زربین است که از همه‌جای مشهد دیده می‌شود / عکس: آرمن صمیمی

بجنورد



عکس‌ها: سایت میراث فرهنگی خراسان شمالی



گردش در آینه‌خانه و عمارت مافخم

عمارت مافخم، بزرگ‌ترین و مهم‌ترین اثر تاریخی باقی‌مانده از دوره‌ی قاجار در استان خراسان شمالی به‌شمار می‌آید. در اوایل دهه‌ی ۱۳۰۰ هجری قمری به‌دستور یارمحمدخان شادلو ملقب به سردار مافخم، حاکم منطقه‌ی شمال خراسان، این عمارت برای سکونت او و خانواده‌اش ساخته شد. این ساختمان بزرگ ۳۴ اتاق و دو تالار بزرگ دارد. نمای اصلی ساختمان در سمت جنوب است که همه‌ی آن با کاشیکاری معرق، معقلی، هفت رنگ و با طرح‌ها و نقش‌های انسانی، حیوانی، اسلیمی، ختایی و هندسی تزیین شده است. این عمارت بنا در هر طبقه دو ایوان شمالی و جنوبی دارد و در نمای بیرونی ساختمان نیز تصاویری از دو فرشته‌ی بالدار، چهره‌های انسانی، نقاشی‌هایی از گل و گیاه و پرنده، طبیعت و طرح‌های هندسی سده‌ی ۱۳ به نمایش درآمده است. این بنای تاریخی در فهرست آثار ملی به ثبت رسیده و پس از مرمت و احیا به موزه‌ی بزرگ باستان‌شناسی و مردم‌شناسی استان تبدیل شده است.

موزه‌ی مردم‌شناسی به سه موضوع کلی اقوام، مشاغل و آئین‌ها اختصاص یافته است. در این موزه وسایل زندگی روستایی، پوشاک اقوام محلی، سازهای موسیقی مقامی مانند دوتار، کمانچه، قوشمه، دهل، سرنا و دایره، گیاهان دارویی، انواع شربت‌ها، ادویه جات و عرقیات، و هم‌چنین صنایع دستی اقوام ساکن در خراسان شمالی همچون گلیم، چاروق، لباس‌های محلی، نم‌مالی و نساجی سنتی به نمایش درآمده است.

موزه‌ی باستان‌شناسی خراسان شمالی، در طبقه‌ی بالایی عمارت مافخم قرار گرفته و متناسب با تقسیم‌بندی ادوار فرهنگی و گاه‌نگاری معیار باستان‌شناختی، در پنج بخش پیش از تاریخ، تاریخی، اسلامی، سکه و مهر و بخش مرکز سفال سامان یافته است. تالار جنوبی بنا نیز که بزرگ‌ترین و اصلی‌ترین اتاق عمارت مافخم است، با کاربری تالار همایش برای برپایی نشست‌ها و گردهمایی‌ها تجهیز شده است. با کاوش‌های صورت گرفته در تپه‌ی قلعه‌خان در سال ۱۳۸۵، مدارکی از حضور گسترده‌ی جوامع انسانی پیش از تاریخ در منطقه‌ی دشت سلمقان استان خراسان شمالی بدست آمده که از جمله‌ی آن‌ها می‌توان به بقایای تدفین انسان‌های پیش از تاریخ و ظروف سفالین مربوط به این دوره اشاره کرد. برخی از آثار دوران تاریخی، در ضلع شرقی تالار همایش موزه‌ی باستان‌شناسی به نمایش گذاشته شده است. آثار دیگر بخش‌ها را هم در قسمت مخصوص به‌خود می‌توان دید.

چه بخیریم؟

بافتنی‌های رنگ‌وارنگ

آب‌نیات بجنورد، کشک، قره قروت، ماست خشک و انواع خشکبار مانند گردو و کشمش از سوغاتی‌های خراسان شمالی به‌شمار می‌آیند. علاوه بر این‌ها، این استان صنایع دستی متنوع و زیبایی هم دارد از جمله چاروق (نوعی پای‌افزار و کفش چرمی با نوک برگشته)، گلیم، فرش، پستی و قالیچه‌ی ترکمنی، لباس و جوراب کردی، زیور آلات و سازهای سنتی، کلاه کرکی، چوخه (نوعی تن‌پوش پشمی) و نم‌د.

آینه‌خانه‌ی مافخم

بنای معروف به آینه‌خانه از یادمان‌های برجسته‌ی دوره‌ی قاجار در خراسان شمالی است که در شمال شهر بجنورد، در منتهی‌الیه شمالی خیابان شریعتی قرار دارد. در دوره قاجار بنای آینه‌خانه همراه با بناهای دیگری از جمله عمارت مافخم، کلاه‌فرنگی، حوض‌خانه و سردر، در باغ بزرگی قرار داشته و مجموعه‌ی دارالحکومه‌ی مافخم را تشکیل می‌داده است. این بنا نیز در دهه‌ی ۱۳۰۰ هجری قمری و به دستور سردار مافخم ساخته شده و به‌عنوان فضای اداری و دیوانی، برای انجام دیدارهای رسمی سردار مافخم با رجال سیاسی عهد قاجار و نیز انجام مراسم تشریفات نظامی و... مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

بنای آینه‌خانه ساختمانی دو طبقه است که نمای اصلی آن در ضلع شمالی به‌طور کامل کاشی‌کاری شده و نمونه‌ی بارز هنر قاجاری است. این بنا سه در ورودی دارد: ورودی بزرگ‌تر در ضلع شمالی و دو ورودی کوچک‌تر در ضلع‌های شرقی و غربی قرار دارند. تالار آینه‌ی یا محور اصلی این ساختمان، در طبقه‌ی دوم قرار گرفته است.



با این‌که سال‌های زیادی از کاوش‌های باستان‌شناسی در منطقه‌ی شوش می‌گذرد، کاوش در این زمین‌ها هنوز به پایان نرسیده و اطلاعات زیادی برای کشف شدن وجود دارد.

در پس زمین‌های این عکس قلعه‌ی فرانسوی‌ها دیده می‌شود. این قلعه را باستان‌شناس فرانسوی، ژاک دمورگان، روی تپه‌های باستانی شوش ساخته است. در ساخت این قلعه با استفاده از مصالح به‌دست آمده از آثار باستانی شوش و چغازنبیل استفاده شده است.



شوش

عکس: پاپک صدیقی



شکوه شوش!

شهر باستانی شوش در خوزستان، یکی از قدیمی‌ترین سکونتگاه‌های بشر است؛ از چهار هزار سال پیش بنا شده، اگرچه نشانه‌هایی از قدمت طولانی‌تر آن هم وجود دارد.

این شهر در دوره‌ی عیلامی پایه‌گذاری شده و در دوره‌های مختلف تاریخی تا دوره‌ی اسلامی دایر بوده، اما بسیاری از آثار به جا مانده‌ی امروز از دوره‌ی هخامنشی است، زمانی که این شهر یکی از پایتخت‌های سلسله‌ی هخامنشی بود.

کاخ آپادانا، کاخ هدیش، کاخ شاور، روستای هخامنشی و تپه‌های آکروپول از این دوره‌ی تاریخی، مجموعه‌ی بناهای اسلامی و مسجد جامع شوش از دوره‌ی اسلامی و قلعه‌ی فرانسوی‌ها (از دوره‌ی قاجار) آثاری است که در میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

حالا باستان‌شناس‌ها و پژوهشگران بیش‌تری درباره‌اش تحقیق می‌کنند، کتاب‌ها و مقاله‌های بیش‌تری درباره‌شان نوشته می‌شود. این آثار بیش‌تر به دنیا معرفی می‌شود و گردشگران بیش‌تری برای دیدنشان می‌آیند. همه‌ی این‌ها خبرهای خوبی است.

قانون حمورابی ستونی است که فرمان‌های حمورابی، پادشاه بابل بر آن حک شده است. این ستون با دو و نیم متر ارتفاع درباره‌ی حقوق مدنی و حقوق تجارت است و قوانین گرداگرد این ستون به خط میخی نوشته شده است. این لوح در تپه‌های شوش کشف شده و در موزه‌ی لوور نگهداری می‌شود.

این جا پایه‌های سنگی بقایای ۶۴ ستون کاخ شاور است، در ساحل رودخانه‌ی شاور و روبه‌روی آرامگاه دانیال نبی. ع. باستان‌شناس‌ها می‌گویند این جا محل اقامت و حکومت اردشیر دوم هخامنشی بوده است.



عکس: پاپک صدیقی



بسیاری از آثار کشف شده از حفاری‌های شوش در موزه‌های گوناگون جهان نگهداری می‌شود. این کتیبه، نمونه‌ی همانندسازی شده است. کتیبه‌ی اصلی در موزه‌ی لوور پاریس نگهداری می‌شود.

عکس: حامد قاسمی

تماشای این گنبد فیروزه‌ای

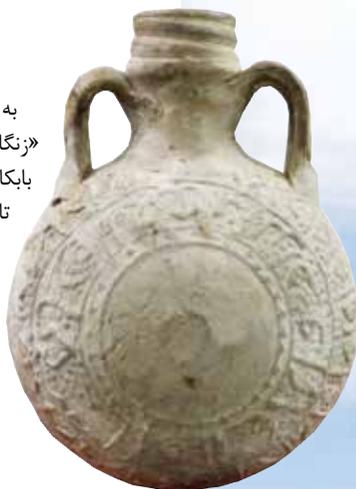
دیدنی‌های زنجان باستانی و زیبا کم نیستند، اما در این جا می‌خواهیم سری بزنیم به گنبد سلطانیه که مشهورترین اثر باستانی این استان است و در فهرست میراث جهانی یونسکو هم به ثبت رسیده است. بنای این گنبد زیبا در سال ۷۰۲ هجری قمری به دستور الجایتو یا سلطان محمد خدابنده، هشتمین سلطان از سلسله‌ی ایلخانیان، در شهر سلطانیه، پایتخت آن زمان ایلخانیان، آغاز شد. نقل شده که حدود سه هزار کارگر، ۱۰ سال کار کردند تا این گنبد زیبا قد علم کند. آرامگاه الجایتو هم در همین ساختمان قرار دارد. ساختمان گنبد سلطانیه، بنایی هشت ضلعی است با هشت مناره، گرداگرد گنبد. این گنبد فیروزه‌ای زیبا از گنبدهای دوپوش است و بزرگ‌ترین گنبد خشتی جهان به حساب می‌آید. گنبد سلطانیه تزئینات داخلی زیبا و متنوعی دارد که شامل گچ‌بری، مقرنس کاری، کاشی کاری، خطوط تزئینی و تزئینات آجری می‌شود.



گنبد سلطانیه، اثر علی اکبر صادقی، سال ۱۳۷۲

زنگان کجاست؟

به گفته‌ی استاد علی اکبر دهخدا، در لغت‌نامه‌ی مشهورش، «زنگان، نام شهری است مابین قزوین و تبریز که آن را اردشیر بابکان بنا کرده و معرب آن زنجان است.» حمدالله مستوفی، تاریخ‌نگار مشهور نیز نخستین نام شهر زنجان را «شهبین» می‌داند که به معنای منسوب به شاه است. اما گفته می‌شود قدیمی‌ترین نام این منطقه «آندیا» بوده که بخشی از گیلان، آذربایجان شرقی و زنجان امروزی را در بر می‌گرفته است. هرچند نام زنجان برای ما آشنا تر است، اما بسیاری از مردم این استان هنوز آن را زنگان می‌نامند.



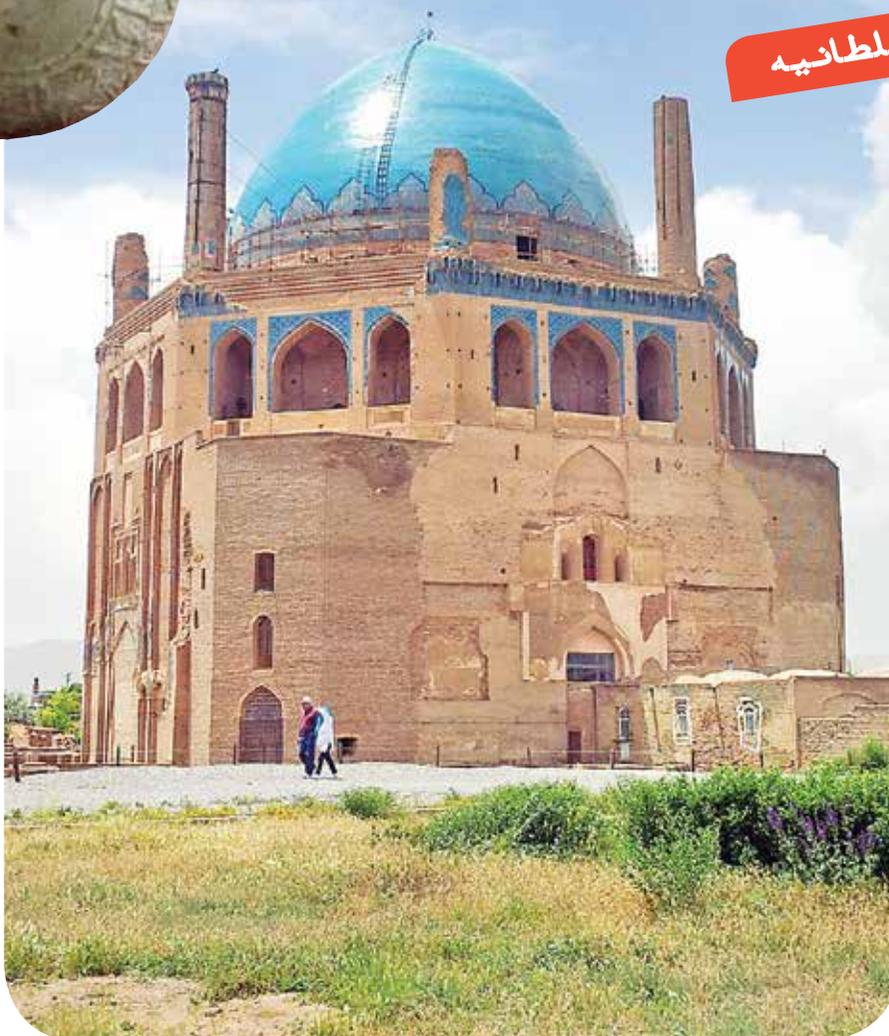
سلطانیه



جغور بغور

چی بخوریم؟

پیشنهاد می‌کنیم در سفر به زنجان، از خوردنی‌های خوش مزه‌ی مردم این دیار ساده نگذرید. بالآخره کسانی که اهل زنجان نیستند، هر روز این فرصت را ندارند که خوراکی‌ها و غذاهایی مثل جغور بغور، خورش آلوچه با مرغ، پیازو، بوغداشی، آش ترش، آش شیر، شش‌انداز، کله‌جوش، کشک‌بادمجان، علم‌سلات و حلوا‌ی اوماج را تجربه کنند.



گنبد سلطانیه / عکس: اسدالله افلاکی، آرشیو عکس روزنامه‌ی هشت‌په‌ری

سمنان

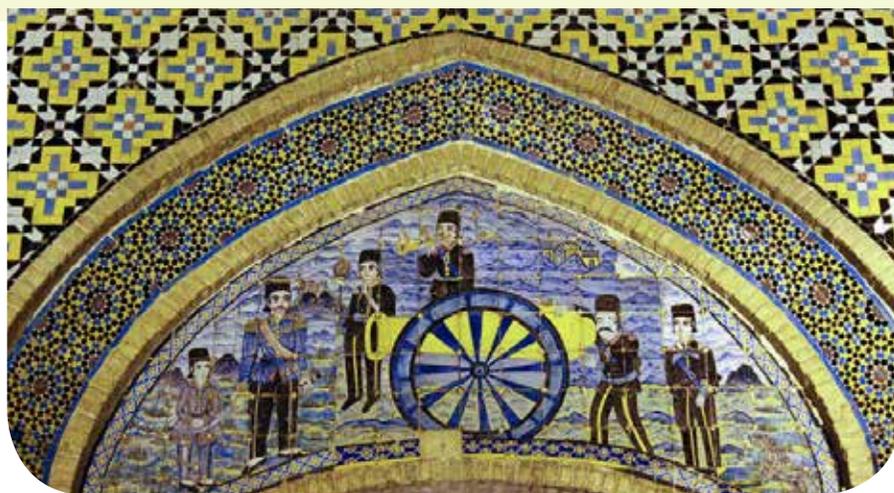


عکس: خبرگزاری مهر

نبرد رستم و دیوسپید توی آسمان

روزی روزگاری حاکم شهر از این دروازه وارد ارگ حکومتی می‌شد و امروز از آن ارگ باشکوه جز همین دروازه چیزی باقی نمانده است. این دروازه که به دروازه‌ی ارگ سمنان مشهور است، دو چهره دارد؛ چهره‌ی جنوبی، آجری است و دو اتاق و دو راهرو به فرینه دارد و بالای ورودی بر کتیبه‌ی بزرگی نام ناصرالدین شاه قاجار به خط نستعلیق نوشته شده است.

چهره‌ی شمالی دروازه، که چهره‌ی آشناتری است، کاشی کاری هفت‌رنگ و شش‌مناره دارد. بر کتیبه‌ی بالای ورودی، نبرد رستم و دیوسپید کاشی کاری شده و پایین تر، سربازان قاجاری و سلاح‌هایشان. ارگ حکومتی سمنان در زمان بهمن میرزا بهاء‌الدوله، فرزند فتحعلی شاه قاجار ساخته شد، اما ساخت این دروازه به زمان حکومت ناصرالدین شاه قاجار و حکمرانی انوشیروان میرزا برمی‌گردد.



عکس: خبرگزاری ایستنا

چی بخریم؟

نمدهای خوش‌نقش

استان سمنان سوغاتی‌های زیبا و خوشمزه‌ی زیادی دارد. از پسته‌ی دامغان گرفته تا گردو و آلو و لواشک شه‌میرزاد و انگور شساهرود، اما به جای همه‌ی این خوراکی‌ها، از سمنان نم‌د بخیرید و اگر توانستید یک کارگاه نم‌دمالی پیدا کنید و ببینید چه طوری نم‌د درست می‌شود. این روزها بسیاری از کارگاه‌های نم‌دمالی تعطیل شده و ممکن است بعدها این فرصت را نداشته باشید. نم‌د از قدیمی‌ترین دست‌بافته‌های انسان است. نقش‌هایش بداهه است و برآمده از عناصر طبیعی؛ خورشید و ستاره و گل و درخت و کوه و...



عکس: پرنابل گردشگری

زابل

پیش‌رفته‌ترین شهر باستان جهان

حتی اگر هیچ‌وقت به استان سیستان و بلوچستان و شهرهایی مثل زابل و چابهار سفر نکرده باشیم، اما بارها و بارها در حماسه‌های رستم، پهلوان سیستانی شاهنامه، نامشان را شنیده‌ایم و می‌دانیم منطقه‌ی باستانی سیستان چه قدر مهم و باارزش است. البته متأسفانه اهالی سیستان و بلوچستان در این سال‌ها، وضعیت خوبی ندارند. آن‌ها جدای از دست و پنجه نرم کردن با گرما و مشکلات خشک‌سالی و فقر، در برابر هوای آلوده و غبار آلود هم ایستاده‌اند، اما همواره میهمان‌نواز و مهربانند و پذیرای مسافران نوروزی. پس باید برای سیستان باستانی، روزگاری خوب و شیرینی آرزو کنیم.

شهر سوخته / عکس از گلناز بهشتی، آرشپو عکس روزنامه‌ی همشهری



جام سفالین با نقش بز، کهن‌ترین انیمیشن یا تصویر متحرک شناخته‌شده‌ی جهان است که از گوری پنج‌هزارساله در شهر سوخته پیدا شد و حالا در موزه‌ی ملی ایران (ایران باستان) در تهران نگهداری می‌شود.

سیدمنصور سیدسجادی، سرپرست تیم کاوش شهر سوخته، درباره‌ی این جام شگفت‌انگیز می‌گوید: «حرکت بز به سوی درخت و تغذیه از برگ درختان، در پنج حرکت مصور شده است. در این تصاویر نه تنها بز به سمت درخت حرکت می‌کند، بلکه جهش آن و پریدن بز روی برگ درختان کاملاً دیده می‌شود.»



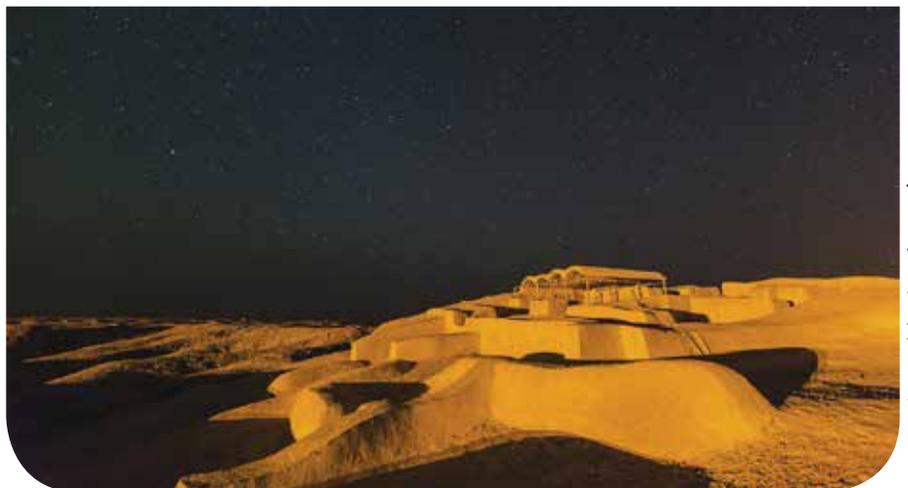
اثر حسین نورآغاسی

شهر سوخته، بقایای شهری باستانی در ۵۶ کیلومتری زابل است که در نزدیکی ساحل دریاچه‌ی هامون و رودخانه‌ی هیرمند زمان خود، بنا شده بود. یافته‌های باستان‌شناسان نشان می‌دهد این شهر، پنج بخش اصلی داشته است؛ بخش مسکونی و بخش‌های مرکزی، منطقه‌ی صنعتی، بناهای یادبود و گورستان. گفته می‌شود برخلاف حالا که شهر سوخته محیط زیستی کاملاً بیابانی دارد و فقط درختان گز در آن دیده می‌شود، در پنج‌هزار سال قبل از میلاد، منطقه‌ای سبز و خرم با پوشش گیاهی متنوع بوده است. این محوطه‌ی باستانی در سی و هشتمین اجلاس یونسکو در تاریخ یکم تیرماه ۱۳۹۳

(۲۲ ژوئن ۲۰۱۴)، به‌عنوان هفدهمین اثر تاریخی ایران در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شد. این شهر شگفت‌انگیز با کوزه‌ها و خانه‌های منظم و لوله‌کشی آب و فاضلاب با لوله‌های سفالی، به‌عنوان یکی از پیشرفته‌ترین شهرهای باستانی دنیا شناخته می‌شود.

چی بخوریم؟

مردم سیستان و بلوچستان غذاها و شیرینی‌های بسیار متنوع و خاصی دارند؛ از جمله «لندو»، شیرینی محبوب سیستانی‌ها که از خرما، گندم و کنجد تهیه می‌شود یا غذاهایی مثل چنگال، آبگوشت، زابلی، کشک زرد، اوجیزک، تنورچه، دوغ‌پا، دوغ‌پرک، املت‌سوزی، تباهگ و لنجو.



شهر سوخته / عکس از احمد عباسی

شیراز



عکس‌ها: شیوا حریری

چی بخوریم؟

آب و آینه و نارنج

شیراز باغ زیاد دارد؛ باغ ارم، باغ عفیف‌آباد، باغ دلگشا، باغ جهان‌نما و... نمونه‌هایی از باغ‌های ایرانی. این باغ‌ها در شکل هندسی، نوع و کاشت درختان، حوض وسط و عمارتی بزرگ شباهت‌های زیادی دارند و اما هر کدام با ویژگی‌ها و زیبایی‌های خودشان شناخته می‌شوند.

و این باغ نامش نارنجستان قوام است. با این همه درخت نارنج، باید هم نامش نارنجستان باشد. باغی پردرخت که انتهایش به بنایی زیبا می‌رسد. بنایی با گچ‌بری و نقاشی و منبت‌کاری و حجاری روی سنگ. حوض بزرگی هم در وسط باغ است، مثل همه‌ی باغ‌های ایرانی. نارنجستان قوام یادگار دوره‌ی قاجاریه است و متعلق با خانواده‌ی قوام. این بنا بخشی است از عمارتی بزرگ. بعضی از بخش‌های دیگر هنوز وجود دارد، مثل خانه‌ی زینت‌الملک.



عکس: ویکی پدیا

طعم جدید فالوده شیرازی

شکی ندارم که در سفر به شیراز خوردن فالوده‌ی شیرازی را فراموش نمی‌کنید. اما بد نیست یادآوری کنیم که گاهی فالوده‌ی شیرازی را با طعم‌ها و عطرهای جدید امتحان کنید. با عرق بیدمشک یا نسترن یا گلاب و با شیریه‌ی مربای آلبالو یا همراه با تخم‌شربتی یا خاکشیر.

بازار شاد

شیراز اگر می‌روید، وقت هم اگر ندارید، راهتان را هرطور شده به بازار وکیل بکشانید. به خاطر همه‌ی رنگ‌های شاد و بوهای دلنشینی که دارد.

و بعد، پا که بگذاری در بازار، سخت است دل‌کندن از آن. سخت است دست خالی بیرون آمدن از بازار. از راسته‌های بازار یکی بازار علاقه‌بندان که امروزه مرکز فروش فرش است. عطاری‌ها هم همین‌جا است. بازار تزک‌دوزها هم هست. سرای مشیر در انتهای بازار وکیل از آثار دوره‌ی قاجار است. سربایی دایره‌ای شکل با حجره‌هایی دور تا دور و حوضی در وسط.



قزوین



عکس‌ها: شبوا خبری



روزی روزگاری پایتخت

بنایی دو طبقه در باغی پراز دار و درخت. این طور که پیداست شاه‌طهماسب صفوی به هندسه علاقه‌مند بود که این معماری را برای کاخ‌شاهی‌اش برگزید. عمارتی چهارگوش در باغی مربع شکل. این جا عمارت کلاه‌فرنگی است در قزوین.

حالا از روزگاری که پایتخت ایران از تبریز به قزوین منتقل شد، یادگاری زیادی باقی نمانده و مهم‌ترینش همین عمارت کلاه‌فرنگی است که به آن چهل ستون هم می‌گویند. این نامی است

که پس از مرمت، در دوره‌ی قاجاریه به این بنا داده شد.

امروزه این بنا، موزه‌ای است که دیدارکننده بسیار دارد؛ کسانی که در باغ باصفا پیش قدم می‌زنند یا به ساختمان زیبای عمارت نگاه می‌کنند و کسانی که وارد بنا می‌شوند و در نورهای رنگی که از ارسی‌ها به درون می‌تابد غرق می‌شوند یا نقاشی‌های دیواری را به تماشا می‌ایستند. این‌ها از همان روزگار صفویه این جاست و البته رد پای دوران‌های دیگر،

به مکتب قزوین تغییر یافت و البته که این تغییر تنها در نام نبود؛ هنرمندان این دوره علاوه بر گل و درخت و پرند و حیوان، چهره و اندام آدم‌ها را هم نقش می‌کردند، آدم‌های عادی، بدون لباس‌های مجلل.

اما کاخ چهل ستون قزوین دوستداران خوشنویسی را هم به دیدار دعوت می‌کند؛ در بخشی که موزه‌ی خوشنویسی نام دارد و در آن آثار هنرمندان بزرگی مثل عمادالکتاب و میرعماد و وصال شیرازی به نمایش گذاشته شده است.

افشاریه و قاجاریه هم در آن دیده می‌شود. اما این نقاشی‌های دیواری به سبک مکتب قزوین است و برای همین هم شهرت زیادی دارد.

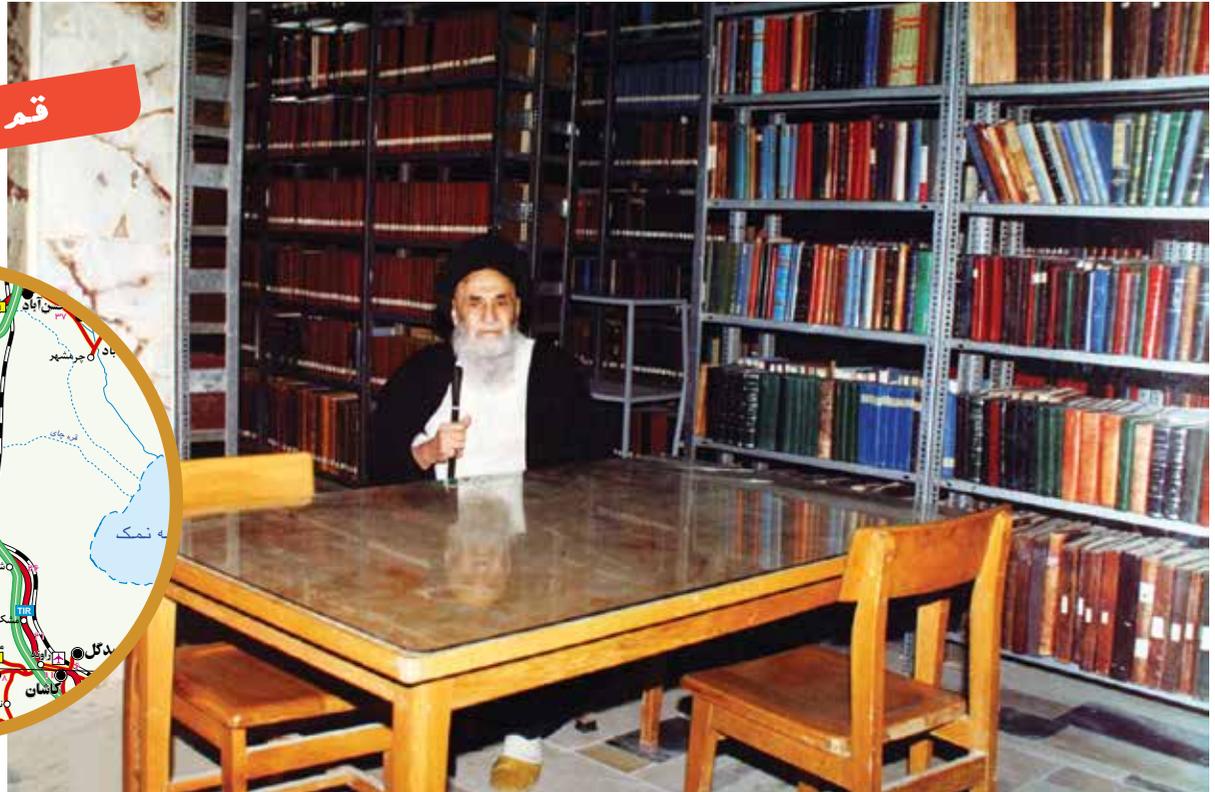
انگار هندسه‌ی زیبای عمارت کلاه‌فرنگی ما را به مکتب‌های نگارگری می‌کشاند. پس بد نیست بدانیم که هر دوره‌ای سبک نقاشی خودش را داشت و معمولاً با نام شهر پایتخت مشهور بود. شاید برای این که در پایتخت، معماری و نقاشی بیش‌تر رونق داشت. برای همین هم مکتب نگارگری تبریز با عوض شدن پایتخت

عکس: میثم درویشیان پور



چی بخوریم؟

قزوین خوراکی‌های خوشمزه زیاد دارد. مهم‌ترینش شاید قیمة‌نثار است که این روزها احتمالاً خیلی گران قیمت است؛ نوعی پلوی رنگی با خلال پسته، خلال بادام، زرشک و از همه این‌ها مهم‌تر، ادویه ای خاص. غیر از این‌ها، به قزوین که می‌روید، به سراغ سعدالسلطنه که می‌روید، در میان آن همه حجره‌ی رنگارنگ، سری هم به شیرینی‌های خاص قزوین بزنید؛ نان چای و نان چرخ‌ی و نان نازک و باقلوای سمرنگ که به باقلوای پرچی هم معروف است ...



سال ۱۳۶۸ / آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی در کتاب‌خانه / عکس: مؤسسه‌ی مطالعات تاریخ معاصر ایران



خاک پای اهل علم!

قم، در منطقه‌ای خشک و کویری واقع شده، اما هوای این سرزمین برای طلبه‌های علوم دینی، بسیار دلپذیر و فرحبخش است. وجود حرم حضرت معصومه^س به این شهر، صفایی ویژه بخشیده و باعث شده حوزه‌ی علمیه‌ی قم در کنار آن شکل بگیرد و این شهر و این استان کوچک را به یکی از پایگاه‌های اصلی دوستداران اهل بیت پیامبر^ص تبدیل کند. علاوه بر این، قم به نوعی محل تلاقی راه‌ها و آزادراه‌هایی است که شمال و جنوب کشور، بابه‌طور خاص تر، پایتخت و استان‌های مرکزی و جنوبی کشور را به هم وصل می‌کنند. از جاهای دیدنی و مهم این شهر مذهبی، کتاب‌خانه‌ی آیت‌الله العظمی سیدشهاب‌الدین مرعشی نجفی است که در سال ۱۳۴۴ با هزینه‌ی شخصی ایشان تأسیس شد. از آیت‌الله مرعشی نجفی نقل است که گفتند روزی از بازار نجف می‌گذشتند. در راه طلبه‌های زیادی را می‌بینند که به

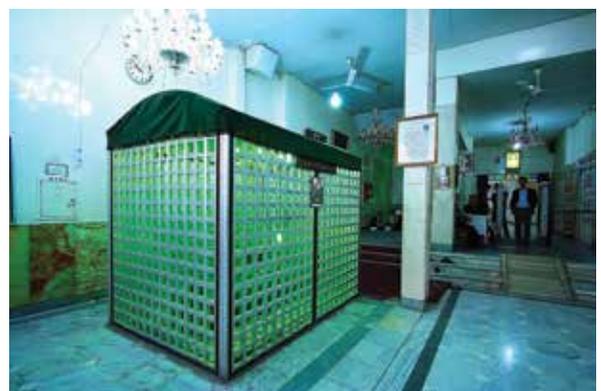
یکی از مغازه‌ها رفت‌وآمد می‌کنند. بعد از پیگیری متوجه می‌شوند در آن مغازه، کتاب‌های علمایی را که از دنیا می‌روند، حراج می‌کنند و به بالاترین قیمت پیشنهادی می‌فروشند. ایشان هم وارد آن مغازه می‌شوند و می‌بینند عربی پول‌دار که برای کنسول‌گری انگلستان کار می‌کرده، بیش‌تر کتاب‌ها را خریده و این کاری است که او هر هفته انجام می‌دهد.



عکس: فرزانه پیری

ایشان بعد از آن روز تصمیم می‌گیرند شب‌ها کار کنند و با کم کردن وعده‌های غذایی خود و... برای خرید کتاب پول جمع کنند. ظاهراً همین تصمیم سنگ بنای اولیه‌ای می‌شود تا ایشان به خرید و گردآوری کتاب‌های علما بپردازند و بعدها کتاب‌خانه‌ی خود را در قم راه‌اندازی کنند.

به نقل از پایگاه اطلاع‌رسانی حوزه، این کتاب‌خانه هم‌اکنون دارای حدود ۴۰۰ هزار جلد کتاب چاپی فارسی، عربی، ترکی و اردو، بیش از ۲۰ هزار جلد کتاب چاپی به زبان‌های لاتین، بیش از ۵۰ هزار عنوان نسخه‌ی خطی و ۱۲ هزار میکروفیلم است.



آرامگاه این مرجع بزرگ شیعه، در همان ابتدای ورود به کتاب‌خانه بنا شده است. در وصیت‌نامه‌ی نصب‌شده بر آرامگاه ایشان می‌خوانیم: «مرا در کتاب‌خانه‌ی عمومی، زیر پای محققان علوم آل محمد دفن کنید.»



چی بخوریم؟

سوهان؛ معروف‌ترین سوغاتی قم است. این شیرینی خوشمزه از جوانه‌ی گندم، آرد، شکر و... درست می‌شود و می‌گویند تاریخچه‌ی اولین پخت آن، به دوره‌ی قاجار برمی‌گردد.



هرسال در فصل بهار، لک‌لک‌ها به روستای «دره‌تقی» وارد می‌شوند و هرسال هم به تعدادشان اضافه می‌شود. این روستا که به «شهر لک‌لک‌ها» هم مشهور است، در نزدیکی دریاچه‌ی زیریوار و طبیعت بکر و دیدنی «کوه نولو» قرار دارد. لک‌لک‌ها بالای تیرک‌های برق و درختان بلوط، لانه می‌سازند و اهالی روستا نیز با آن‌ها مهربانند. حضور لک‌لک‌ها گردشگران و عکاسان بسیاری را در فصل بهار به این منطقه می‌کشاند. به گفته‌ی «صبح پناهی»، رئیس اداره‌ی محیط‌زیست مریوان، سالانه بیش از ۷۰۰ جفت لک‌لک در روستاهای حاشیه‌ی دریاچه‌ی زیریوار مریوان لانه‌سازی و تخم‌گذاری می‌کنند.



عکس: محمدلطیف حسینی‌نسب / آژانس عکس همشهری

سفری به شهر لک‌لک‌ها

وقتی نام کردستان را می‌شنویم، بی‌درنگ یاد لباس‌های خاص مردانشان، لباس‌های رنگارنگ و زیبای زنانشان و موسیقی پرشورشان می‌افتیم و البته نوای گوش‌نواز زبان کردی. استاد «علی اکبر دهخدا» به نقل از کتاب «جغرافیای تاریخی غرب ایران» می‌گوید، این ناحیه تا قرن هفتم هجری به اسامی گوناگون خوانده می‌شد و از اواخر دوره‌ی سلجوقی به‌انضمام همدان و کرمانشاه و بعضی از نقاط مجاور، به اسم «کردستان» معروف شد.

قطعه‌ای شبیه پایه از سنگ گچ، متعلق به هزاره‌ی نخست پیش از میلاد که در منطقه‌ی زیویه پیدا شده و در موزه‌ی سنندج نگهداری می‌شود.



برونشین

چی بخوریم؟

نمی‌شود به کردستان سفر کنید و غذاهای خوش مزه و خاص این استان را امتحان نکنید. برونشین، خورش ریواس، شلکینه، قایر مه، آش دانه کولانه، آش پرپوله، آش گزنه، آش سه‌نگه‌سیر، کلانه، ترشی هفت‌بیجار، کنجد گزو، نان برنجی و بادام سوخته از خوش مزه‌ترین خورده‌نی‌های آن‌هاست.



«تالاب آب شیرین زیریوار» که بیش‌تر به نام «دریاچه‌ی زیریوار» مشهور است، در فاصله سه کیلومتری غرب شهر «مریوان» قرار دارد. واژه‌ی زیریوار یا زیریوار ترکیبی از واژه‌های «زری» یا «زریا» که در کردی به معنی «دریا» است، با پسوند تشبیهی «وار» یا «بار» که ترکیبش به معنی «دریاچه» می‌شود. این دریاچه از تفریحگاه‌های این استان به‌شمار می‌رود و در تمام فصل‌های سال، توجه گردشگران را به‌خود جلب می‌کند. آب آن شیرین است و از آب تعدادی چشمه و بارش باران تأمین می‌شود. جالب این‌که در بیش‌تر زمستان‌ها، سطح دریاچه کاملاً یخ می‌بندد.

مریوان



عکس: بهمن شهبازی، آژانس عکس همشهری



عکس: فرشته‌اصلاحی، آژانس عکس همشهری



ماهان

باغ شاهزاده (ماهان) / عکس: حامد خورشیدی / آرشیو عکس همشهری

باغی در میان کویر

عکس: راهب هماوندی / آرشیو عکس همشهری

«کارمانیا» یا «کارمانا»، نام قدیم منطقه‌ی کرمان در پارسی باستان است. نام‌های دیگری نیز مثل «بوتیا» و «گواشیر» برای این منطقه ذکر می‌شود. نام این منطقه‌ی باستانی را در کتیبه‌های داریوش هخامنشی هم می‌توان پیدا کرد که در آن ذکر شده کرمان، ناحیه‌ای است که از آن برای ساخت کاخ‌های هخامنشی چوب یک می‌آورده‌اند. در نوشته‌های یونانی نیز به این منطقه کرمان گفته شده و مردم کرمان را به‌عنوان تیره‌ای از پارسیان ذکر کرده‌اند. حتی «هرودوت»، نخستین تاریخ‌نگار یونان باستان، طایفه‌ی «گرمانیان» (که تصور می‌شود همان کرمانیان باشد) را به‌عنوان یکی از شش طایفه‌ی شهرنشین ایران نام می‌برد.

استان کرمان فقط از بخش‌های کویری و خشک تشکیل نشده و باغ‌های شناخته‌شده و مشهوری هم دارد، مثل «باغ شاهزاده» در ماهان، «باغ هرنندی»، «باغ بیرم آباد» و «باغ فتح آباد».

باغ شاهزاده از زیباترین باغ‌های استان کرمان است که در سال ۱۲۹۷ هجری قمری و در سال‌های پایانی دوران قاجار به‌دستور حاکم کرمان، «میرزا فرمانفرما» احداث شد.

در باغ شاهزاده، درختان گوناگون بسیاری به چشم می‌خورد؛ از درختان سوزنی مثل کاج و سرو گرفته تا درخت چنار و سپیدار. درختان میوه‌داری هم هستند که به گفته‌ی افراد محلی در فصل‌هایی که میوه دارند منظره‌ی جالب و رنگارنگی پدید می‌آورند.

این باغ با درختان سر به فلک کشیده و زمزمه‌ی جاری آب در جویبارش که از گوشه و کنار آن شنیده می‌شود، حسی رؤیایی و شیرین برای بازدیدکنندگان ایجاد می‌کند. منبع حیاتی این باغ، قنات تیگران است که از ارتفاعات کوه جوپار سرچشمه می‌گیرد.



چی بخوریم؟

کرمان هم مثل بخش‌های دیگر ایران پر از غذاها و خوراکی‌های خوش مزه است و خوردنی‌هایش فقط در خرما و پسته خلاصه نمی‌شوند؛ مثل آب‌گوشت بادمجان و کشک، آب‌گوشت زیره، خورش بزقورمه، خورش آلوچه، زیره‌پلو، کشک‌کدو، لپه‌پلو با زیره، اوماچ آش و مجور کدو.



خورش آلوچه

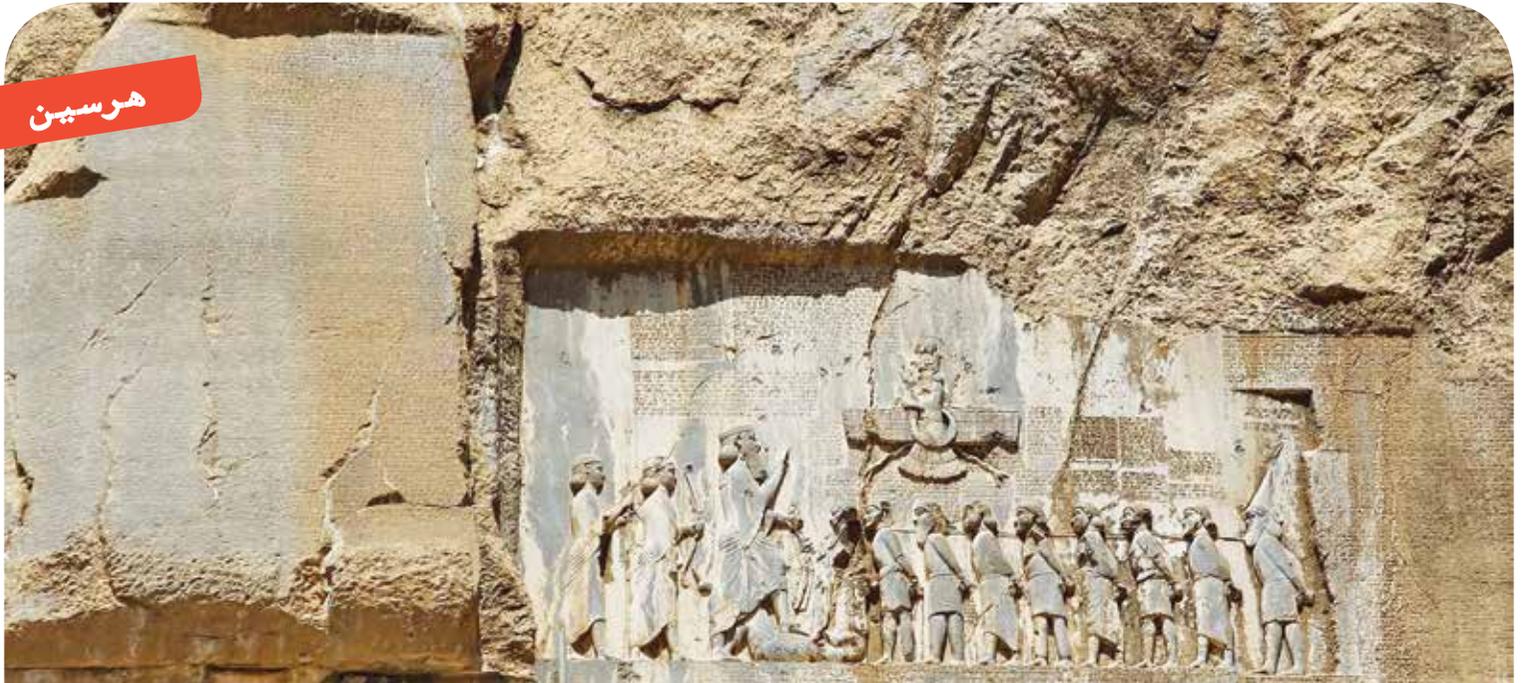


سردیس اسپ دوره‌ی ساسانیان که در کرمان پیدا شده و حالا در موزه‌ی لوور فرانسه نگهداری می‌شود
عکس: ماری لن انگوین



هر سیمین

عکس‌ها: سعید کریمی، آرشیو عکس روزنامه‌ی همشهری



نقش برجسته‌ی داریوش، با ۶۰۰ سانتی‌متر طول و ۳۲۰ سانتی‌متر عرض، به دستور داریوش بزرگ ساخته شده است. در این جا، ۹ تن از دشمنان داریوش بزرگ که به اسارت او درآمده‌اند، در برابرش ایستاده‌اند. زیر پای داریوش، «گئومات مغ» یا بردیای دروغین، به پشت افتاده و دستانش را به نشانه‌ی تسلیم بالا برده است. اهورا مزدا (فروهر) هم از بالا، حلقه‌ی قدرت را به داریوش می‌دهد و داریوش هم دست راستش را به نشانه‌ی نیایش بالا برده است. در کتیبه‌ی کنار این نقش برجسته، داریوش به سه زبان فارسی باستان، ایلامی‌نو و اکدی (بابلی‌نو) به خط میخی، نخست خود و خانواده‌اش را معرفی کرده و بعد، واقعه‌ی کشته‌شدن گئومات‌مغ را شرح داده و در پایان، کسی که این کتیبه را محو کند، نفرین کرده است.

در میان تاریخ

منطقه‌ی کرمانشاه از مراکز اولیه‌ی تمدن بشری و زیستگاه‌های بسیار قدیمی انسان‌های اولیه به‌شمار می‌رود. این را شواهد و مدارک باستان‌شناسی می‌گویند. کرمانشاه از مراکز اصلی مادها بوده و تا دوران هخامنشیان نیز به‌نام ماد شناخته می‌شده و در زمان ساسانیان، به «ماه» مشهور بوده که شکل تغییر یافته‌ی همان واژه‌ی ماد است.

امروزه بیستون، از شهرهای استان کرمانشاه است؛ شهری در ۲۷ کیلومتری شمال شرقی مرکز استان، در پای کوهی به همین نام و در مسیر کرمانشاه به همدان.

به نظر «واسیلی بار تلد» معروف به «ویلهم بار تلد»، ترک‌شناس و ایران‌شناس مشهور روسی قرن نوزدهم میلادی، بیستون از دو واژه‌ی «بغ» به معنی خدا و «ستان» به معنی سرزمین تشکیل شده و به معنی «جایگاه خدایان» است و احتمالاً نام باستانی آن «باگاستانا» بوده و به مرور به «بیستون» تغییر پیدا کرده است.

سنگ‌نبشته‌ی بیستون، بزرگ‌ترین سنگ‌نبشته‌ی جهان و از سندهای مهم تاریخی دوره‌ی هخامنشیان است. این سنگ‌نبشته، پیروزی داریوش بزرگ را بر «گئومات مغ» یا «گئوماتا مغ» و به بند کشیدن یاغیان را روایت می‌کند. مغ (که جمع آن مغان می‌شود)، طایفه‌ای از مادها بودند که اجرای امور مذهبی را برعهده داشتند. این سنگ‌نبشته در ارتفاع چند ده‌متری از سطح زمین و روی دامنه‌ی جنوبی کوه «پراو» تراشیده شده است. از باقی‌مانده‌ی پلکانی در قسمت بالایی کوه بیستون، حدس زده می‌شود که این پلکان مسیری برای بالا رفتن سنگ‌تراشان بوده که پس از پایان کار، برای غیرقابل دسترس کردن اثر پلکان را از بین برده‌اند. گفتنی است محوطه‌ی باستانی بیستون در سال ۲۰۰۶ میلادی، در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شد.

چی بخوریم؟

استان کرمانشاه معدن غذاها و شیرینی‌های خوش مزه است و اگر به این استان سفر می‌کنید باید حسابی دلی از عزا در آورید!

خورش خلال، دنده کباب، ونوشک پلو، آش دوغ، آش عباسعلی، خورش کنگر، آش سورانه، آش کشک و بادمجان، کوکوی پاغازه، شلمین، والک پلو، هلو کباب، کوفته‌ی نخود، دست پیچ، سیب پلو، کوفته‌ی شیرین، سوپ ترخینه و شیرینی‌هایی مثل نان برساق، قاووت، نان خرماپی، نان برنجی، کاک، شیرینی بڑی و شیرینی شکری، از جمله غذاها و شیرینی‌های خوش مزه‌ی این استان هستند.



کای

هر کول با مو و ریش مجعدش، گویی سرخوش از پیروزی، روی پوست شیر لم داده است. به‌نشان آمادگی برای مبارزه، تیردان و کمان‌دان خود را به شاخه‌های درخت زیتون کنارش آویخته و گرز مخروطی‌گره‌داری هم دم دستش گذاشته است. برکتیبه‌ی پشت سر هر کول، به خط یونانی چنین نوشته شده: «به سال ۱۶۴ ماه یانه‌موی، هر کول فاتح درخشان به وسیله‌ی هیاکنیتوس پسر پانیتاخوس به سبب نجات کل آمن فرمانده کل، این مراسم برپا شد.» این اثر سال ۱۴۸ قبل از میلاد، در زمان اوج‌گیری نبرد اشکانیان به رهبری مهرداد اول و سلوکیان به رهبری دیمیتریوس اول تراشیده شده است.





چرام

به زیبای بلقیس قصه‌ها

چشمه‌ی بلقیس باغی است که در حوالی شهر چرام در استان کهگیلویه و بویراحمد است. باغی با مساحت حدود ۵۵ هزار متر مربع در میان دشتی پهناور بارودخانه‌های فصلی و کشتزار. از قدمت این باغ چیز زیادی در دست نیست. بعضی روایت‌ها ساخت آن را در دوره‌ی ساسانی می‌دانند، اما آن چه امروز به این نام وجود دارد، به اوایل دوره‌ی پهلوی برمی‌گردد. درباره‌ی نام آن هم دو روایت وجود دارد. روایتی که می‌گوید چون بلقیس در اسطوره‌های ایرانی نماد زیبایی است، این باغ به این نام مشهور است و روایت دیگری که آن را به نام سازنده‌ی آن مربوط می‌دانند. باغ چشمه بلقیس به درخت‌هایش معروف است؛ درخت‌های میوه و درخت‌های زینتی و هم‌چنین به حوض بزرگش با شعاع ده متر که درختان سرو و کاج و پرتقال و نارنج آن را فرا گرفته است. باغ چشمه‌ی بلقیس در مسیر گچساران و چرام، با آلاچیق‌ها و پل‌ها و آبشار مصنوعی از مکان‌های گردشگری استان است.



خوراکی‌های بلوطی

در سفر به کهگیلویه و بویراحمد خوردن بلوط را فراموش نکنید. بلوط از خوراکی‌های بومی این منطقه است و با آن غذا درست می‌کنند. در گذشته با آرد بلوط نان می‌پختند و به آن نان گلگی می‌گفتند.



به نوای توشمال گوش کنید

تا این جا آمده‌اید، به موسیقی این منطقه گوش کنید. به توشمال نوازی و دهل نوازی نوازندگان محلی. شاید بخت با شما یار بود و توانستید رقص‌های محلی را هم ببینید؛ دستمال بازی و ترکه بازی و رقص چوب.

گنبد کاووس

عکس‌ها: شبیوا | خبری



نشانه‌ی شهر

شمس المعالی است و گمان دیگر این است که برای رصدخانه ساخته شده است. بعضی می‌گویند این بنا کاربرد خاصی نداشته جز این که قدرت و شکوه سلسله‌ی زبیریان را نمایش بدهد. بسیاری از میل‌ها در سراسر ایران نشانه‌ی شهر هستند. ممکن است میل گنبد هم برای راهنمایی مسافران در دشت گرگان ساخته شده است. شاید هم این طور نباشد و به این هدف ساخته نشده باشد، اما امروز دیگر نشانه‌ی شهر است و مسافران را به شوق دیدنش تا این جا می‌کشاند.

از تپه بالا می‌رویم تا به برج برسیم. برجی آجری با تزئینات آجری و خط کوفی که با ۵۵ متر ارتفاع از سطح زمین، به بلندترین برج آجری تاریخی ایران مشهور است و در سال ۱۳۹۱ در فهرست جهانی میراث فرهنگی یونسکو ثبت شده است. حالا کنار برج هستیم. واردش می‌شویم و به بالا نگاه می‌کنیم. به دالان باریک و به بالا. درباره‌ی کاربرد این برج نظری‌ها گوناگونی وجود دارد. اولین گمان این است که این جا مقبره‌ی

راه بارانی است و آسمان پر از ابرهای خاکستری. به این جا که می‌رسیم، ابرها ناگهان کنار می‌روند و آسمان باز می‌شود. انگار انگشت اشاره‌ی بلندی لحاف تیره‌ی ابرها را بشکافد و خورشید از لابه‌لای پنبه‌های ابر پیدایش بشود. این جا گنبد کاووس است. شهری در استان گلستان. شهری که برج بلندش مشهور است. همان که محلی‌ها به آن میل گنبد می‌گویند. همان که ما آن را به برج گنبدقاوس می‌شناسیم. ما این جاییم. پایین تپه‌هایی که ما را به برج می‌رساند.



شهری که از پای درآمد

قرن‌ها پیش آن سوتر، شهری بزرگ گسترده بود به نام جرجان. شهری که در دوره‌ی آل زیار پایتخت این سلسله و محل حکومت اولین امیر زیاری، شمس المعالی کاووس بن اسکندر بن وشمگیر بوده است. شمس المعالی کسی است که فرمان ساخت بنای برج قابوس را داده بنایی که چهار قرن است این جا راست ایستاده است. شهر جرجان را که روزگاری مرکز علم و هنر بود، جنگ‌های طولانی، حمله‌ی مغولان، بیماری و زمین‌لرزه از پای درآورد و از آن همه این برج ماند در سه کیلومتری شهر باستانی.



چی بخریم؟

نمی‌شود به گنبد کاووس سفر کنید و روسری ترکمنی نخرید. روسری‌هایی که بخشی از لباس زنان ترکمن است. این همه طرح و این همه رنگ انتخاب را خیلی سخت می‌کند!

تالش / عکس: زنده‌یاد نیکول فریدانی، آرشیو عکس روزنامه‌ی همشهری



آسمان آبی، رودخانه‌ها و آبشارهای پر آب، زمین‌های سرسبز، کوه‌های بلند، جنگل‌های زیبا... همه‌چیز در تالش شبیه کارت پستال است و مکان خوبی برای علاقه‌مندان به عکاسی است.

تالش



عکس: محمدرضا بوسفی، خیرگزاری مهر

سفر به بهشته رنگارنگ

شهرستان تالش نام خود را از نام قوم تالش گرفته که به استناد منابع و شواهد، بازمانده‌ی اقوام کادوس باستان و از هم‌سایگان دیرین قوم گیل بوده‌اند.

این شهرستان از غرب به استان اردبیل، از شمال به آستارا و از جنوب به رضوان شهر و ماسال و از شرق به دریای خزر و انزلی محدود شده و پر از مکان‌های دیدنی باستانی، تاریخی و طبیعی است.

ییلاق‌های آق اولر و مریان، ریک، سوباتان، ارده، قلعه‌ی لیسار معروف به دژ سلسال، کاخ ییلاقی نصراله‌خان سردار امجد در آق اولر و مریان، پارک جنگلی گیسوم، پارک ساحلی و جنگلی چوبر پارک جنگلی سیاه‌داران، سورتمه‌ی ریلی، آبشار و یساردر پرسر، آبشار زمره، آبشار لوشکی لمیر و... از دیدنی‌های این منطقه به‌شمار می‌آیند.

این منطقه با انبوهی از درختان زیبا پوشیده شده که در تمام فصل‌ها بهشته‌ی رنگارنگ و زیبارا می‌سازند. اگر بتوانید در هر فصل سری به این منطقه بزنید، هر بار با منظره‌هایی شگفت‌انگیز روبه‌رو خواهید شد.



سورتمه‌ی تالش / عکس: علی‌رضا اصفهانی‌زاد، سایت مریان‌خبر

چی بخوریم؟

چندسالی است که سورتمه‌ی ریلی تالش در پارک جنگلی سیاه‌داران افتتاح شده و جذابیت این کوه زیبا را بیش‌تر کرده است. این سورتمه‌ی ریلی با هم‌کاری شرکت «ویگاندا آلمان» به طول ۱۰۵۵ متر ساخته شده و همه‌ی فصل‌های سال حتی در باران و سرما فعال است.

استان گیلان، مرکز غذاهای خوش‌مزه است و حتماً شما هم بسیاری از غذاهای گیلانی مثل باقالاتق، میرزا قاسمی، ترشی تره، اناربیج، خورشت آلومسما، شش‌انداز، خوراک واویشکا و... را خورده‌اید و دوست دارید. اما اگر به تالش سفر کردید، خوب است بدانید تالشی‌ها خوراکی‌های مخصوصی دارند که کم‌تر شناخته شده‌اند، مثل ووزه دلّه (بادمجان توپر)، انار دون، ووزه کوکو (کوکوی گردو)، پندیره و بسوج (پنیر سرخ‌کرده)، سوجا دیله (ساج ایچی)، دوآش (آش دوغ) و نان‌های خوش‌مزه‌ای مثل نان‌زری، شگرنون، زرنه‌نون، آرن‌نانون (نان ذرت)، کومبه (نوعی نان) و ته‌نون (نان سنگی).





عکس‌ها: حسین جوادی / شرکت راه آهن

با بهره‌برداری از راه آهن قزوین - رشت

با قطار، از ساحل خزر تا خلیج فارس سفر کنیم!



عکس: امین جلالی و مجتبی محمدی / سایت چمدان

هشت کیلومتر و ۴۱۹ متر. علاوه بر سرسبزی و زیبایی‌های طبیعی این مسیر، همین گذر از تونل‌ها و پل‌های متعدد هم سفر در این خط را دلپذیر و خاطره‌ساز می‌کند.

هم تصویر از زیبایی این مسیر روایت‌ها دارند و هم کارشناسان این پروژه راه، از زیباترین طرح‌های ریلی کشور می‌دانند و چه از لحاظ مهندسی و چه از منظر زیبایی‌شناسی از آن به‌عنوان طرحی ویژه نام می‌برند. این پروژه از آغاز تا انجام به‌دست مهندسان، متخصصان و کارگران ایرانی ساخته شده و پروژه‌ای کاملاً بومی به حساب می‌آید. این پروژه در

کیلومتر آن یک‌خطه و ۴۱ کیلومترش دوخطه است. مسافران این خط، سفرشان را از منطقه‌ی قزوین آغاز می‌کنند؛ از مناطق و شهرهای لوشان، منجیل، رودبار، رستم‌آباد و امامزاده‌هاشم می‌گذرند و به رشت می‌رسند. آن‌ها در این سفر، از ۵۳ تونل عبور می‌کنند؛ تونل‌هایی که در مجموع ۲۱ کیلومتر و ۹۹۳ متر طول دارند. مسافران کریدور سبز راه آهن، در مسیر خود از روی ۴۵ پل بزرگ هم می‌گذرند؛ پل‌هایی با دهانه‌ی بیش از ۱۰ متر و در مجموع به طول

جمهوری آذربایجان به اروپا وصل می‌کند و هم بندرانزلی را به شبکه‌ی ریلی کشور می‌رساند. به‌خاطر همین، این پروژه یکی از حلقه‌های مهم تکمیل کریدور ریلی شمال - جنوب و توسعه‌ی ترانزیت ریلی کشور به‌شمار می‌آید.

سفری مطمئن در مسیری سرسبز و زیبا

مسافرانی که سوار قطار قزوین به رشت شوند، ۱۶۴ کیلومتر با قطار در مسیری سفر می‌کنند که ۱۲۳

نیمه‌ی اسفند امسال قطار به رشت رسید و سوت قطار در استان گیلان شنیده شد. احتمالاً تا حالا همه خبر افتتاح راه آهن رشت - قزوین را خوانده یا شنیده‌اید و می‌دانید که این پروژه چهارشنبه ۱۵ اسفند ۱۳۹۷ با حضور رئیس‌جمهور، به بهره‌برداری رسید تا مرکز استان گیلان به شبکه‌ی ریلی سراسری کشور متصل شود.

بد نیست کمی هم از اهمیت این پروژه بخوانید که خط آهن قزوین به رشت، در کریدور شمال - جنوب کشورمان، هم ایران را از طریق کشور





عمان، قرقیزستان و قزاقستان به آن پیوستند و هم‌اکنون ۱۴ عضو دارد. این کریدور، در مقایسه با مسیرهای سنتی فعلی از نظر مسافت و زمان تا ۴۰ درصد کوتاه‌تر و از نظر هزینه تا ۳۰ درصد ارزان‌تر است.

می‌سازد. این کریدور سال ۲۰۰۰ میلادی، با همکاری سه کشور ایران، هند و روسیه تشکیل شد، سپس ۱۱ کشور دیگر یعنی ارمنستان، اوکراین، بلاروس، بلغارستان، تاجیکستان، ترکیه، جمهوری آذربایجان، سوریه،

پنج میلیون و یکصد هزار تن بار با استفاده از این خط ریلی جابه‌جا شوند. برپایه‌ی همین پیش‌بینی‌ها، شمار مسافران این خط در سال بیستم بهره‌برداری، به دو میلیون و ۸۰۰ هزار نفر و مقدار بار قابل انتقال از طریق این خط ریلی به هفت میلیون تن بار خواهد رسید.

کریدور شمال - جنوب اقیانوس هند و خلیج فارس را از مسیر ایران به دریای خزر وصل می‌کند و با شروع از بندر بمبئی و عبور از اقیانوس هند و خلیج فارس از طریق شبکه‌ی ریلی کشور به بندرانزلی در جنوب غرب دریای خزر، یا به بندر امیرآباد در جنوب شرق دریای خزر می‌رسد و از آنجا به سمت بندر آستاراخان، مسکو، اروپای شمالی و شرقی مسیر خود را ادامه می‌دهد و دسترسی به کشورهایی مانند فنلاند، سوئد و دانمارک را در شمال اروپا آسان

معزز شهدها، از رشت راهی مشهد مقدس شد.

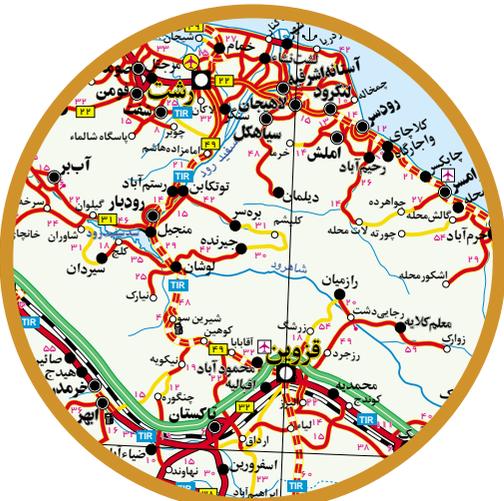
چرا شنیدن سوت قطار در گیلان مهم است؟

برقراری ارتباط استان گیلان و بندرانزلی به شبکه‌ی ریلی کشور، تکمیل کریدور ترانزیت بین‌المللی تمام ریلی شمال - جنوب در داخل کشور، اتصال شبکه‌ی ریلی دو کشور ایران و جمهوری آذربایجان در مرز آستارا، بهبود شبکه‌ی ترابری در استان گیلان، افزایش ایمنی سفر، رونق اقتصادی و اجتماعی منطقه و همچنین کمک به صنعت گردشگری از اهداف اصلی اجرای این طرح است. در نتیجه‌ی اجرای این طرح

هشت قطعه و با هزینه‌ای حدود یک‌هزار و ۸۵۰ میلیارد تومان ارزش روز ۵ هزار میلیارد تومان احداث شده است و در آن حدود ۲۵ کیلومتر تونل و گالری و ۹ کیلومتر پل ساخته شده و ۲۲ میلیون متر مکعب، خاک برداری انجام شده است. این حجم از خاک برداری، تقریباً با حجم خاک برداری از بزرگ‌ترین سد خاکی کشور برابری می‌کند.

راه آهن قزوین - رشت از ایستگاه سیاه چشمه در شمال غرب قزوین و قبل از شهر تاکستان از خط آهن اصلی تهران - تبریز جدا می‌شود، مسیرش را از محدوده‌ی کوهین - شیرین سو به سمت لوشان و منجیل ادامه می‌دهد، بعد از محدوده‌ی رودبار و منطقه‌ی امامزاده هاشم می‌گذرد و در نهایت به ایستگاه رشت می‌رسد. البته این خط در این جا متوقف نخواهد ماند و این محور در ادامه، از یک مسیر به بندرانزلی و از مسیر دیگر به شهر آستارا در ایران خواهد رسید و سپس راهش را تا شهر آستارا در کشور جمهوری آذربایجان ادامه خواهد داد.

گفتنی است اولین قطار مسافری با حضور ۱۲۰ نفر از خانواده‌های



خرم آباد



قلعه ی دست نیافتنی

ساله هاست که ایستاده این جا، بر فراز تپه ای باستانی. همسایه ی چشمه ای که از زمین می جوشد. سر به آسمان می ساید و ریشه در زمین دارد، در شاپور خواست که امروز خرم آباد می نامندش. شهری که به نام شاپور اول ساسانی است. دژ شاپور خواست، دژ سیاه، قلعه ی خرم آباد، قلعه ی بالا همین جاست که امروز فلک الافلاک می گویندش. همین طور که در طول قرن ها از دروه ساسانیان تا بعد، قلعه بازسازی و بخش هایی به آن افزوده شده و کاربردش از خزانه ی دولتی تا ارگ حکومتی و پادگان نظامی عوض شده، نامش تغییر کرده تا در دوره ی قاجار به فلک افلاک رسیده. اشاره به آسمان نهم، بالاترین فلک، یعنی قلعه ی دست نیافتنی.



ریتون جامی است با پیکر حیوانی. مردم در گذشته های دور عقید داشتند هر کس از این جام بنوشد، قدرت آن حیوان را به دست می آورد. ریتون جام پادشان و بزرگان ایران باستان بود و از طلا یا نقره ساخته می شد. ریتون کشف شده از غار کلماکره (غاری در نزدیکی خرم آباد)، در موزه ی مردم شناسی فلک الافلاک در کنار آثار باستانی دیگر و پوشاک و ابزار و هنرهای دستی این منطقه نگه داری می شود.



عکس ریتون: محمد میر جلیلی - ایرنا

چی بخریم؟

نکند تالرستان بیابید و گلونی را فراموش کنید! گلونی روسری یا سر بند لرستان است. قدمتی بسیار طولانی دارد و می گویند به ۳۰۰ سال پیش می رسد. چهار گوش است و از جنس ابریشم با نقش های سنتی. در گذشته بیش تر زن ها از آن استفاده می کردند، اما امروزه مردها آن را دور کلاه یا دور گردن می بندند. این روسری چنان اهمیتی در میان اقوام لرستان دارد که روز ۲۶ اردیبهشت را روز گلونی نام گذاری کرده اند.



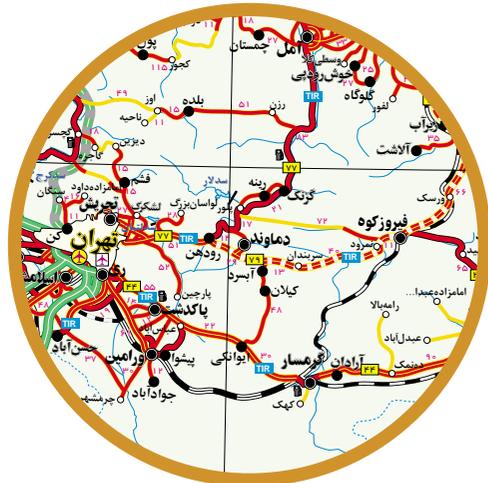
عکس گلونی: ویکی پدیا

فلک الافلاک/عکس: سایت میراث فرهنگی استان لرستان

صدای ناله‌های ضحاک

بسیاری از ما استان مازندران را می‌شناسیم و شاید بارها برای دیدن و شناکردن در دریا به آن سفر کرده‌ایم. اما مازندران که فقط دریا ندارد.

استاد «علی اکبر دهخدا» می‌گوید: مازندران، منطقه‌ای است که نزد جغرافی‌نویسان قدیم عرب، به نام طبرستان معروف بود. اولین مورخی که اسم مازندران را ذکر کرده، می‌گوید نمی‌داند اسم مازندران از چه وقت به کار رفته و با این که او در کتاب‌های قدیمی اثری از این اسم نیافته، اما در آن زمان در همه‌جا از آن استفاده می‌شده است. در حقیقت این دو اسم، یعنی طبرستان و مازندران، مترادف‌اند و به معنی نواحی کوهستانی و اراضی پست ساحلی هستند.



جام طلایی دو شیر، ساخته شده در حدود ۸۰۰ سال پیش از میلاد مسیح. این جام، در منطقه‌ی کلاردشت پیدا شد.



صعود به دماوند فقط از عهده‌ی کوه‌نوردی‌های حرفه‌ای برمی‌آید، اما نمی‌شود به مازندران سفر کنید و در زیبایی دماوند غرق نشوید. آخر تماشای آن در هر کدام از فصل‌های سال، عالمی دارد. دماوند، بلندترین قله‌ی ایران و بلندترین آتشفشان آسیا و خاورمیانه است. گفته می‌شود اولین فوران این آتشفشان خاموش، حدود یک میلیون و ۷۸۰ هزار سال قبل رخ داده و آخرین فوران آن هم، به حدود ۵۳۰۰ سال قبل از میلاد مسیح برمی‌گردد. هر چند شهرستان دماوند در استان تهران است، اما این قله در بخش لاریجان شهرستان آمل قرار دارد. دماوند در اساطیر ایران هم جایگاه ویژه‌ای دارد. مشهورترین آن‌ها، داستان «فریدون» است که «ضحاک» را در غاری در دماوند زندانی کرده است. می‌گویند ضحاک در آن‌جا تا آخرالزمان زندانی است، تا زمانی که از بندرها شود و کشتن خلق را آغاز کند و سرانجام به دست «گرشاسپ» کشته شود. گفته می‌شود هنوز هم بعضی از ساکنین این منطقه باور دارند که ضحاک در دماوند زندانی است و می‌گویند صداهایی که هر از گاهی، از سمت کوه شنیده می‌شود، ناله‌های اوست.

چی بخوریم؟

مردم مازندران هم مثل ساکنان دیگر بخش‌های ایران، غذاها و خوراکی‌های خوش مزه‌ای دارند؛ مالابیسج، نازخاتون، وینگوم‌انار، چنگل‌قلیه، باقلاوایبج، کدویره، اسپناساک، بیج‌بیج، کئی پلا، کئی انار، اکبر جوجه، بورانی بادمجان، آغوزمسما و ترش سماق، از خوش‌مزه‌ترین خوردنی‌های آن‌هاست.



اسپناساک



آمل

با قطار گردشگری تهران - سوادکوه - شیرگاه همراه شویم

از ایستگاه ۹۳ ساله تادل طبیعت زیبای شیرگاه



عکس‌ها: شرکت راه آهن

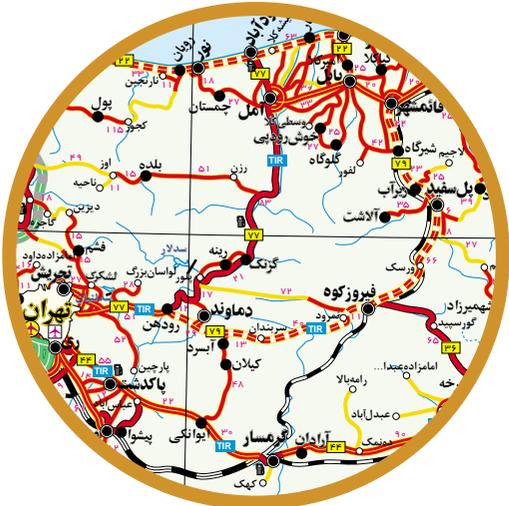
ایستگاه ۹۳ ساله

سفر از ایستگاه راه آهن تهران آغاز می‌شود. بنایی که ساخت آن در مهرماه ۱۳۰۶، با الهام از عظمت و شکوه معماری ایران باستان آغاز شد. نمای خارجی ایستگاه از سنگ سفید تراورتن است که از معدن سنگ پل سفید استخراج شده است. اولین مکانی که قطار گردشگری تهران به سوادکوه و شیرگاه از کنار آن عبور می‌کند، «تپه میل» شهری یا «آتشکده بهرام» است که از سنگ، ساروج، خشت و گل ساخته شده و پیشینه‌ی آن به دوره‌ی ساسانیان بازمی‌گردد. گردشگران در ادامه‌ی مسیر کارخانه‌ی قند ورامین را می‌بینند که سال ۱۳۱۲ ساخته شده است. این بنا در شمار میراث فرهنگی ملی ثبت شده است.

راه آهن ایران از ویژگی‌های منحصر به فرد فنی، مهندسی، تاریخی، اجتماعی و طبیعی برخوردار است و خود، دارای ظرفیت فوق‌العاده‌ی گردشگری در کشور است و قابلیت ویژه‌ای برای گسترش گردشگری ریلی کشور دارد. لاید می‌دانید که گردشگری ریلی، از شاخه‌های جدید صنعت گردشگری است. به منظور بهره‌گیری از این ظرفیت، با برنامه‌ریزی راه آهن جمهوری اسلامی ایران و مشارکت بخش خصوصی، اولین قطار برنامه‌ای گردشگری در مسیر تهران - سوادکوه - شیرگاه از مرداد ماه سال ۱۳۹۶ راه‌اندازی شد. این قطار روزهای پنج‌شنبه و جمعه‌ی هر هفته گردشگران را به بازدید از جاذبه‌های مسیر راه آهن شمال می‌برد.

این کره‌ی خاکی که هزاران هزار سال است میزبان بشر و بسیاری موجودات دیگر است، حتی با عوارض طبیعی‌اش هم زیبایی می‌آفریند. تپه‌های مریخی کویر گرمسار از جمله‌ی این زیبایی‌ها هستند.

حرکت قطار گردشگری تهران - سوادکوه - شیرگاه، از ایستگاه کهن‌سال راه آهن تهران شروع می‌شود. قطار از جلگه‌ی ورامین و کویر گرمسار می‌گذرد، به سمت شمال می‌پیچد و تادل البرز مرتفع بالا می‌رود. در این مسیر پر پیچ و خم از روی پل‌ها و داخل تونل‌ها رد می‌شود تا زیبایی‌های شگفت‌انگیز منطقه را در دسترس مسافران قرار دهد. دیدن بعضی از ایستگاه‌های این میسر پیش از این امکان‌پذیر نبود و حالا دیدن ایستگاه‌هایی با خاطرات عمر ۹۰ ساله و ماجراهایی که پشت سر گذاشته‌اند، لذت‌بخش است. دیدن این همه صحنه‌ی تماشایی، از اولین ایستگاه‌های رادیویی تا خط مسی کشیده کنار ریل که در گذشته راه ارتباط میان انسان‌ها بود، آدمی را به دل تاریخ می‌برد.



ایستگاه راه آهن تهران در سال ۱۳۳۶



عکس: حسین جوادی



این نوارهای قرمز و قهوه‌ای و سفید در گرمسار - بن‌کوه نقش‌ها و شکل‌هایی پدید آورده‌اند که ذهن خیال پرداز اهالی، نام نقش‌اژدها را بر آن نهاده است.

دیگری روی آن قرار گرفته است و در اصطلاح زمین‌شناسی به آن «هودو» (Hoodoo) می‌گویند.

مکان‌ها و ایستگاه‌های میان‌راهی

بن‌کوه:

ایستگاه بن‌کوه، اولین ایستگاه انشعابی محور راه‌آهن شمال است و به‌خاطر وجود امکانات و تجهیزاتی مانند دپوی تعمیرات، سلیوی آب، انبار و موتورخانه، در گذشته‌ای نه چندان دور، از ایستگاه‌های تشکیلاتی راه‌آهن شمال بوده است.

فیروزکوه:

اولین ایستگاه تشکیلاتی راه‌آهن در محور شمال ایستگاه فیروزکوه است که برای افزایش یا کاهش تعداد دیزل برای غلبه بر شیب و فراز زیاد منطقه‌ی کوهستانی اهمیت دارد.

تونل گدوک:

طولانی‌ترین تونل ریلی محور شمال با طول تقریبی سه کیلومتر، در نزدیکی روستای گدوک قرار دارد. این تونل به‌منظور رسیدن به خط راه‌آهنی با شیب ۲۸ در هزار متر، در مناطق کوهستانی احداث شده است.

در بلاک کویر - گرمسار، «تپه‌های مریخی» پدیدار میشوند. تپه‌های مریخی، عوارض زیبا و دیدنی زمین‌شناسی هستند که به‌علت جنس خاک، وجود نمک و فرسایش ایجاد شده‌اند. «نقش‌اژدها» در بلاک گرمسار - بن‌کوه، از نادرترین شکل‌های زمین‌شناسی است. نوارهای قرمز، قهوه‌ای و سفید رنگ به شکل امواج درهم تنیده‌اند و ساختاری به شکل اژدها پدید آورده‌اند. در منطقه‌ی گرمسار به تونل یا گنبد نمکی هم می‌رسیم. در این منطقه، بزرگ‌ترین معادن و تونل‌های نمک با تأثیرات درمانی در منطقه‌ی خاورمیانه وجود دارد.

قطار گردشگری پس از حدود یک ساعت و نیم به «دژ استوناوند» می‌رسد. این قلعه زمانی دروازه ورود به استرآباد (گرگان) بوده است. «جله‌رود» که تنه‌ارود دایمی استان سمنان است و از کوه‌های البرز سرچشمه می‌گیرد، مهم‌ترین منبع تأمین آب دشت گرمسار است. برای جلوگیری از شوری، آب رودخانه هنگام عبور از مناطق نمکی، به داخل کانال‌های بتونی هدایت می‌شود. «دودکش‌های جنی» نوعی سنگ قارچی شکل است که بر اثر فرسایش پدید آمده و به مناره‌های بلند و نازک می‌ماند که سنگ

گوگردی زیرزمینی قابل استفاده نیست و به همین دلیل «شورآب» نام دارد.

به دلیل وجود املاح فراوان، مجرا و محل ریزش این آبشار به شکل بسیار زیبایی به رنگ قرمز در آمده است.

شوند و کالاهای موردعلاقه‌ی خود را بخرند.

چشمه‌ی رنگی شورآب:

آب چشمه‌ی رنگی شورآب و آبشار آن، به دلیل گذر از لایه‌های

روستای شورآب:

در مسیر رفت، گردشگران در توقف‌گاه روستای شورآب از قطار پیاده می‌شوند و ضمن بازدید از پل زیبای شورآب، می‌توانند با گردش در بازار چهی محلی، با محصولات محلی و بومی آشنا



درهم آمیختن واقعیت و افسانه و خیال، باعث می‌شود پدیده‌های طبیعی هم صاحب نام‌های شگفت و شاعرانه شوند، مانند «دودکش‌های جنی»!





فقط وقتی سوار بر قطار این مسیر را بروید، متوجه می شوید قطار چند بار باید برود و برگردد تا بتواند خودش را از بلندهای البرز بالا بکشد و همین تلاش و همین در دل کوه بالا رفتن، سفر ریلی در این مسیر را زیبا و دل پذیر می کند. نام سه خط طلا هم از اهمیت و ارزش این خطوط حکایت می کند و هم از راز و رمز زیبایی این مسیر داستان ها دارد. فقط سوار بر قطار، می توان بکری این منطقه ی زیبا را درست درک کرد؛ منطقه ای که جز ریل هیچ جاده و راهی درون آن سرک نمی کشد.

کلیسای باربارا دیکاتو:
کلیسای «باربارا دیکاتو» یا قدیسه ی نگهبان، از عبادت گاه های کوچک ایران است. این کلیسا در اوایل دوران پهلوی اول ساخته شد تا مهندسان مسیحی ایتالیایی بتوانند مراسم مذهبی خود را انجام بدهند. این مهندسان، در آن دوره برای ساخت راه آهن به سوادکوه آمده بودند. این اثر در سال ۱۳۸۲ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسیده است.

دست دادند و در این مکان به خاک سپرده شدند. «لونچر» مهندس آلمانی راه آهن ایران، بنای یادبودی به احترام آنان ساخت. این قبرستان در حدفاصل ایستگاه های پل سفید و سوادکوه و در مجاورت بزرگراه تهران - ساری قرار گرفته است. نام آرامگاه اخوت به این دلیل برای آن انتخاب شد که عملاً مسلمانان و مسیحیان خارجی با هم در یک مکان دفن شدند.

ارتفاع دارد، دهانه ی آن ۶۶ متری است و به خاطر ساخت در ارتفاع از اهمیت ویژه ای برخوردار است. این پل در سال ۱۳۵۶ به عنوان میراث فرهنگی ملی ثبت شده است.

آرامگاه اخوت:

هنگام احداث تونل شماره ۶ به دنبال ریزش تونل در ناحیه ی «دو آب»، عده ای از کارگران زحمتکش راه آهن جان خود را از

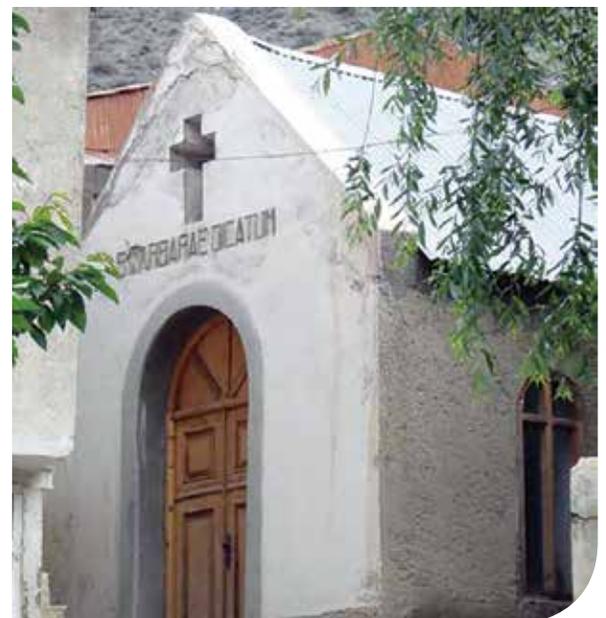
این قسمت از مسیر راه آهن شمال به «سه خط طلا» معروف شد.

پل ورسک:

پل ورسک را در سال ۱۳۱۵ شرکت ایتالیایی پیزاگالی، با هزینه ی دو میلیون و شش صد هزار ریال برای ایران ساخت؛ پلی که در انتقال تسلیحات نظامی متفقین به شوروی و شکست ارتش آلمان نقش مهمی داشت. پل ورسک ۱۱۰ متر از ته دره

سه خط طلا:

زمانی که پروژه ی راه آهن سراسری وارد منطقه ی ورسک شد، به دلیل اختلاف ارتفاع بسیار زیاد دشت مازندران نسبت به فلات مرکزی ایران، مهندسان ناچار شدند قسمتی از رشته کوه های منطقه را سه بار به صورت رفت و برگشت با شیب ملایمی ریل گذاری کنند تا بتوانند این اختلاف ارتفاع را جبران کنند. اهمیت این کار به اندازه های بود که





سفر با قطار گردشگری تهران - سوادکوه - شیرگاه، با توقف‌ها و فرصت‌هایی که برای گردشگری کوتاه فراهم می‌کند، برای مسافران خاطره‌آفرین است. البته این سفرهای گردشگری به ساکنان بومی منطقه فرصت می‌دهد به معرفی جاذبه‌های فرهنگی این خطه بپردازند و شاید به رونق اقتصاد روستاهای مسیر هم کمک کند. مخصوصاً که این قطار، در ایستگاه‌هایی می‌ایستد که قطارهای معمولی در آن‌ها توقف نمی‌کنند.

درختچه‌های منحصر به فردی مانند سف، تل، تلکا، زرشک، الاش و لازه به همراه گیاهان میوه‌دار وحشی مثل ازگیل، ولیک، زالزالک، گالش انگور، سولس و ته‌دونه، بر جذابیت و زیبایی‌های بی‌نظیر جنگل سوادکوه افزوده است.

فرصت تماشای زیبایی‌های جنگل شیرگاه
منطقه‌ی شیرگاه، از طبیعتی زیبا و جنگلی انبوه، متراکم و متنوع با درخت‌هایی نظیر راش، افرا، توسکا، ملج و درخت سردار یا سرخ‌دار برخوردار است. وجود درخت‌ها و

سوادکوه، پلی قوسی شکل و زیبا احداث شده است، به نام پل دوآب. این پل سمبل معماری تلفیقی ایرانی و اروپایی است؛ پلی که در روستای سیمت قرار دارد و دلیل اهمیت آن نسبت به پل ورسک، شیب و قوس آن است.

ناحیه‌ی دوآب شهرستان سوادکوه قرار دارد. مردم محلی این غار را به نام «دیوکالی» به معنای لانه‌ی دیو می‌شناسند.

پل دوآب:

در نزدیکی ایستگاه راه‌آهن

اسپهید خورشید:

این بنا از طاق‌های طبیعی بلند دنیا به‌شمار می‌آید؛ بنایی که با دهانه‌ای به طول ۱۰۰ متر و عرض ۸۵ متر، در دنیا بی‌نظیر است. غار «اسپهید خورشید» یا «کریچاکچال» در

لحظه‌ی قرار گرفتن بر پل ورسک، ویژه است. باورش سخت است که ۸۲ سال پیش، با ابزار و فناوری آن روزگار، چنین پلی بر ارتفاع ۱۱۰ متری برای عبور قطار ساخته شده که هنوز هم استوار ایستاده و سنگینی عبور قطارها را تاب می‌آورد. تماشای دره‌ی عمیق از آن بالا عظمت این پل را آشکارتر می‌کند. پل ورسک با وسایل اولیه مانند دینامیت و دریل دستی بنا شده و در ساخت آن، از هیچ‌سازه‌ی فلزی استفاده نشده است.





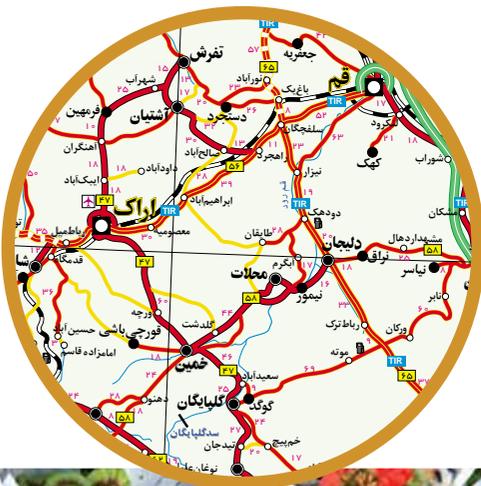
محلات

عکس: زکسانا خوشروش

این درخت چنار ۱۱۵۴ ساله است و این‌جا میدان چنار محلات است. محلات به کوچ‌باغ‌هایش شهرت دارد.

در سایه‌ی درختان چنار در بهار

بهار که باشد، بوی گل می‌آید و بوی جوانه‌های تازه بر درخت. می‌شود رد بورا گرفت و راه افتاد، از کوه و دشت و جاده گذشت و به گل رسید، به محلات، بزرگ‌ترین بازار گل ایران. این‌جا استان مرکزی است، در مرکز ایران، منطقه‌ای در تلاقی کوه‌های البرز و زاگرس که با گل‌ها و میوه‌ها و معدن سنگ‌هایش شهرت دارد. این‌جا می‌شود به کوه‌ها نگاه کرد. می‌شود زیر سایه‌ی درختان چنار قدم زد و...



می‌گویند محلات، هلند ایران است. به خاطر این همه گل می‌گویند. به خاطر این همه تنوع؛ داوودی و کاکتوس و حسن یوسف و شمعدانی، گلایل و میخک و زنبق و ارکید و... یعنی هر چه بخواهی!



آتشکده‌ی آتشکوه نشان می‌دهد که این منطقه در روزگار ساسانی رونق زیادی داشته است. این‌جا اتاقی سرپوشیده بوده و محل پرافروختن آتش. این آتشکده در منطقه‌ی «نیم‌ور» قرار دارد و نیم‌ور هم، نزدیک محلات است.



عکس: مهدی مرزباد / خبرگزاری فارس

قشقم

نهنگ دریای نیلگون



یک روز نیلی است، یک روز لاجوردی، یک روز سبز است، یک روز آسمانی. یک روز در نور آفتاب نقره‌ای است، روز دیگر خشمگین است و خاکستری. آن روز که ما در قایقمان شناور بودیم در این دریا، آرام بود و خیلی آبی. از بالا که نگاه کنی، انگار نهنگی است شناور در این همه آبی. این جا قشقم است؛ بزرگ‌ترین جزیره‌ی خلیج فارس. این جا قشقم است در استان هرمزگان. قشقم را با جنگل حرا می‌شناسند و با جزیره‌هایش؛ هرمز و لارک و هنگام و... با بندرهایش؛ لافت و درگهان و... با لاک‌پشت‌هایی که هر سال این جا تخم‌گذاری می‌کنند، با دلفین‌ها، با پرندهای بومی و مهاجر، با بازارها و مراکز تجاری پرهیاهو، با ساحل‌های مرجانی و ماسه‌ای و صخره‌ای، با غارهای اسرارآمیز و تپه و ماهورها... سفر به قشقم، سفر به رنگ‌ها و بوها و طعم‌های شگفت‌انگیز است.

انگار باغچه‌ای است در دستانت! برای زنان قشقم حنا شگون دارد. شاد است. شادی بخش است. آن‌ها در عروسی‌ها و جشن‌ها دست و پایشان را حنا می‌بندند.

هنگام مد دریا، جنگلی است شناور در آب. ما به زمان جزر رسیدیم، وقتی درخت‌ها از آب بیرون مانده بودند. این جا جنگل حراست و این درخت‌های شورزی‌اند، یعنی می‌توانند در آب شور دریا زندگی کنند و آن را شیرین کنند. جنگل حرا زیستگاه امنی است برای پرندگان و ماهی‌ها.

چه بخریم؟

گل و بوته‌های رنگارنگ دوخته شده بر این لباس‌ها هنر دست‌های زنان قشقم است. سوزن‌دوزی، سبک‌بافی، گلابتون‌دوزی و خوس‌دوزی از هنرهای دستی قشقم است.



عکس‌ها: شیوا حریری





ملایر



راز خانہ‌ی لطفعلی خان

کشف شده از تپه‌های اطراف ملایر نگه‌داری می‌شود. در بخش مردم شناسی مجسمه‌ها زندگی مردم را در گذشته نشان می‌دهند. و همین‌طور طرز ساخت باسلق و شیره انگور را. و ما وقتی به آنها نگاه می‌کنیم صدای مرد فروشنده توی گوشمان است و فکر می‌کنیم که او شهرش را با مسافرانش خیلی دوست داشت که این قدر باحوصله بر ایمان توضیح داده بود.

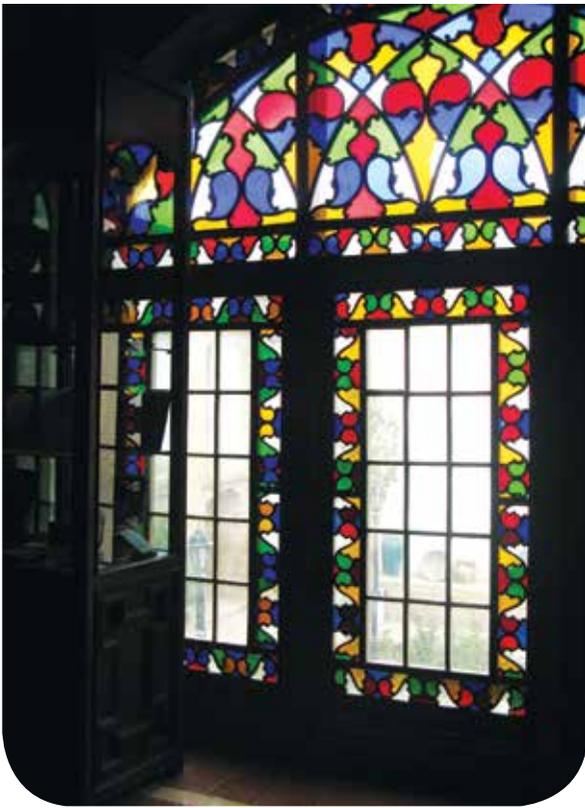
کرسی، چراغ‌های توری نفتی، انوی زغالی، وسایل کشاورزی، سبد، فانوس، چپق، سازهای موسیقی، سماور، مجمعه، وسایل شکار... حتی یک رادیو گرام قدیمی. دیدید؟ بی‌دلیل نبود که به مادرم گفتم: «خانواده ما باید موزه‌ای برای خودش داشته باشد.» و بعد گفتم: «فکر می‌کنم همه خانواده‌ها باید موزه‌ای برای خودشان داشته باشند.» و حالا فکر می‌کنم هر شهر و حتی محله‌ای باید موزه‌ای داشته باشد تا یادگاری‌ها از بقچه و صندوق و پاکت و کشو و کم‌بیرون بیاید، بیاید جلو چشمان، فقط برای کشف راز این خانه‌های قدیمی.

از همدان تا ملایر ۸۶ کیلومتر راه است و ما از کنار الوند گذشتیم که باشکوه بود و سفیدپوش و توانستیم خوب تماشایش کنیم و تماشایش کردیم و از ماشین پیاده شدیم و برف‌بازی کردیم! و بعد از برف‌بازی وقتی حسابی یخ زده بودیم، چای قهوه‌خانه‌ای کوچک در «جوکار» حسابی بهمان چسبید.

والیته که بعدها آدم‌های زیادی به ما خندیدند بلند بلند که: «از همدان کوبیدید رفتید تا ملایر برای شیره انگور؟!» ما به آن‌ها خندیدیم در دلمان که راز سفر را نمی‌دانستند!

و سر از خانه لطفعلی خان در آوردیم، خانه‌ای بازمانده از عصر فتحعلی‌شاه قاجار. مثل همه خانه‌های ایرانی حیاط دارد و حوض، اندرونی و بیرونی. سه دری و ارسی و حوض‌خانه‌ای زیبا و... این خانه اسطبل و حمام و حسینیه هم دارد.

و امروز این‌جا موزه تاریخ و فرهنگ ملایر است و در آن سندهای تاریخی باقی‌مانده از گذشته و اشیای باستانی

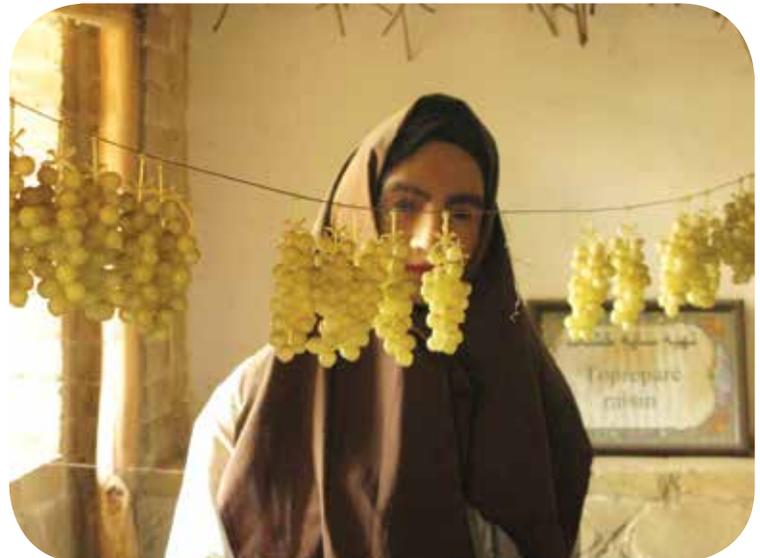


چشیدن شیره‌ی انگور

به ملایر که رسیدیم صاف رفتیم سراغ شیره‌ی انگور. یعنی رفتیم بازار و پرس‌وجو کردیم که شیره‌ی انگور خوب و خوش‌مزه و مطمئن راز کجا باید بخریم و پیدا شد. داشتیم آن را می‌چشیدیم و تصمیم می‌گرفتم چه قدر بخریم و برای کی‌ها سوغاتی ببریم که پدر پرسید: «راستی، شیره‌ی انگور را چه طوری درست می‌کنند؟ ما خودمان نمی‌توانیم شیره‌ی انگور درست کنیم؟» فروشنده خندید.

«گرفتن شیره‌ی انگور کار راحتی نیست. خاک سفید لازم دارد که همه‌جا نیست. مال روستاهای اطراف ملایر است. با هر انگوری هم نمی‌شود شیره انگور گرفت. انگورش باید درشت و شیرین باشد.» وقتی دید هنوز نگاهش می‌کنیم و منتظریم، ادامه داد: «نه این که فکر کنید خاک سفید پیدا کنید، می‌توانید شیره درست کنید. تجربه می‌خواهد. باید انگور‌ها را له کنند، آبش را بگیرند. خاک سفید به آب انگور اضافه کنند. خاک سفید برای این است که انگور موقع جوشیدن ترش نشود. بعد هم آن را صاف کنند و بجوشانند تا غلیظ شود.»

همه‌ی این‌ها را که گفت، وقتی دید هنوز سراپا گوشیم و به‌نظر نمی‌رسد کسی حوصله‌اش سر رفته باشد، گفت: «بروید خانه لطفعلی خان. آن‌جا می‌توانید مراحل درست کردن شیره‌ی انگور را ببینید.»



عکس‌ها: فرزاد حسینی‌زاده



یزد

عکس: فرشته اصلاحی / آژانس عکس همشهری

شهری در میان بادها

مردادماه سال ۱۳۹۶، شهر یزد پس از چغازنبیل، تخت جمشید، میدان نقش جهان، تخت سلیمان، بم، پاسارگاد، گنبد سلطانیه، سنگ‌نبشته‌ی بیستون، مجموعه‌ی کلیساهای آذربایجان، سازه‌های آبی شوشتر، مجموعه‌ی تاریخی بازار تبریز، آرامگاه شیخ صفی‌الدین اردبیلی، باغ ایرانی، مسجد جامع اصفهان، برج گنبد قابوس، کاخ گلستان، شهر سوخته، شوش، قنات ایرانی و کویر لوت، به‌عنوان بیست و دومین میراث فرهنگی و طبیعی ایرانی در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسید.

مردم این شهر تاریخی، همواره یکتاپرست بوده‌اند و به همین جهت این شهر تاکنون با نام‌ها و لقب‌های بسیاری مثل ایساتیس، یزدان شهر، دارالمؤمنین، یزدان گرد، یست، یسودی، شهر بادگیرها، شهر دوچرخه‌ها و عروس کویر مشهور شده است.



میدان امیر چخماق یا امیر چقماق، از مهم‌ترین مجموعه‌های تاریخی شهر یزد است. مسجد، بازار، تکیه و آب‌انبارهای قدیمی از بخش‌های اصلی این میدان هستند.

«امیر جلال‌الدین چقماق شامی»، از امیران و سرداران دوره‌ی تیموری بوده که شاهرخ تیموری او را در سال ۸۳۶ هجری قمری به حکومت یزد منصوب کرد. او خدمات عمرانی بسیاری برای شهر یزد انجام داده که تکمیل «مسجد دهوک» که امروزه به‌عنوان «مسجد امیر چخماق» شناخته می‌شود از جمله‌ی آن‌هاست. این میدان که آن‌زمان خارج شهر بوده، به میدان دهوک سفلی مشهور بود، اما امروزه در مرکز شهر یزد قرار دارد. مراسم نخل‌گردانی در میدان امیر چخماق، از رسم‌های یزدی‌ها در ایام سوگواری امام حسین است. این نخل بزرگ چوبی، مجموعه‌ی مشبکی از چوب‌های تراشیده است و تقریباً شبیه درخت سرو به‌عنوان نماد آزادیگی ساخته شده است. این نخل با عمری حدود ۴۵۰ سال، متعلق به دوره‌ی صفوی است. طول، عرض و ارتفاع آن هشت و نیم متر است و در مراسم عزاداری روی دوش ۱۵۰ نفر در میان مردم گردانده می‌شود تا نمادی از آزادیگی و مظلومیت امام حسین باشد.



چی بخوریم؟

یزد پر از شیرینی‌های خوش‌مزه و دوست‌داشتنی است؛ مثل قطاب، پشمک، باقلوا، لوز، حاجی بادام، سوهان و نان برنجی. اما بدون شک «کیک یزدی» به‌عنوان شناخته‌شده‌ترین «کاپ‌کیک» یا «کیک فنجانی» در ایران از همه مشهورتر است و در همه‌جای ایران پخته می‌شود. اما حتماً کیک یزدی خود یزد، چیز دیگری است!



عکس: محمدرضا آخوندی / آرشیو عکس روزنامه‌ی همشهری

نوروز در تهران

